

مروري بر چگونگي درخواست ادامهي تحصيل براي دورهي دکترای اقتصاد در اروپا¹

مهدي فيضي

Feizi@wiwi.uni-frankfurt.de

دانشجوی دکترای اقتصاد دانشگاه گوتتهی فرانکفورت

حامد قدوسي

Ghodduzi@gmail.com

دانشجوی دکترای فاینانس مؤسسهی تحصیلات عالی فاینانس وین

ویرایش نخست

تابستان 1386

¹ مطالب این راهنما به صورت غیرانتفاعی تنظیم شده است. هر گونه استفادهي مادي از آن ممنوع مي‌باشد.
2. مولفین از هر نوع پیشنهاد و اصلاحی برای بهبود این سند و انتشار اصلاحات در ویرایش های بعدی استقبال می کنند.

1. مقدمه

درخواست ادامه‌ی تحصیل در دانشگاه‌های خارج از کشور، فرآیندی طولانی، پرهزینه و گاه طاقت‌فرسا است. پیش از شروع به اقدام برای درخواست پذیرش، خوب فکر کنید که چرا من، در این رشته (با وجود امکان تغییر رشته)، در این زمان (با وجود امکان تعویق درخواست به ترم یا سال آینده)، در این شهر و کشور (با وجود امکان انتخاب شهر یا کشوری متفاوت)، در این مقطع (با وجود امکان تعویق درخواست به مقطع تحصیلی بعدی) و در این دانشگاه (با وجود امکان انتخاب دانشگاه‌های دیگر) می‌خواهم در خارج از کشور (با وجود امکان ادامه‌ی تحصیل در داخل کشور) **تحصیلات** (با وجود سایر امکان‌ها مانند کار) خود را ادامه بدهم؟

تازمانی‌که پاسخی‌هایی قانع‌کننده به هر یک از این سؤالات ندارید، به‌هیچ‌وجه به ادامه‌ی تحصیل در خارج از کشور حتی فکر هم نکنید.

همواره هزینه‌ی فرصت انتخابتان را در نظر بگیرید: شما با انتخاب ادامه‌ی تحصیل در خارج، امکان بسیاری از گزینه‌های خود در داخل کشور (خانواده، کار و ...) را دستکم تا مدتی از دست می‌دهید و البته بسیاری چیزها نیز در مقابل به‌دست می‌آورید که گاه اساساً امکان تجربه‌ی آنها در داخل کشور وجود ندارد. مهاجرت هرچند کوتاه‌مدت برای ادامه تحصیل، تاثیرات پایدار و تعیین‌کننده‌ای بر فرد دارد که حتی اقدام برای آن نیز نیاز به توان و آمادگی روحی بالایی دارد. نمی‌توان در این انتخاب‌های بزرگ، از روی دست دیگران نوشت. چنین تصمیم‌هایی همان‌قدر که می‌توانند پیش‌برنده و تعالی‌بخش باشند؛ می‌توانند باعث سرخوردگی و اماندگی شوند، اگر از روی ساده‌انگاری و کورکورانه صورت گرفته باشند.

2. تحصیل دکترای اقتصاد در اروپا

دانشگاه‌های خوب اروپا¹ برای کسانی که شانس ادامه‌ی تحصیل در 30 دانشگاه برتر دنیا در اقتصاد (1² و 2³) را ندارند، کاملاً قابل توصیه و از نظر کیفیت بالای امکانات آموزشی و پژوهشی، امکان کسب تجربه‌های متفاوت فرهنگی و اجتماعی، شانس دریافت کمک‌هزینه‌ی تحصیلی و حمایت دانشکده در زمان ورود به بازار کار قابل مقایسه با سایر دانشگاه‌های ممتاز آمریکای شمالی هستند. همچنین امکان تحصیل رایگان، رفت‌وآمد آسان‌تر به ایران (چه به لحاظ هزینه و چه به لحاظ عدم نیاز به دریافت ویزای جدید برای هر بار ورود)، امکان یادگیری زبان سوم، آب و هوای مناسب‌تر (دستکم در مقایسه با بیشتر نقاط کانادا)، دسترسی بسیار ساده به سایر کشورهای اروپایی (به‌ویژه برای شرکت در کنفرانس‌ها و مدارس تابستانی) و احتمال بسیار بیشتر دریافت ویزا⁴ نیز می‌توانند تحصیل در اروپا را در مقایسه با آمریکای شمالی جذاب‌تر سازند. می‌توان تصور کرد که با تغییر رویه‌ی وزارت علوم در متوقف‌کردن ارائه‌ی بورسیه‌های جدید برای تحصیل در آمریکا، کانادا و انگلستان، روند توجه به دانشگاه‌های اروپایی سرعت بیشتری نیز به خود بگیرد. ضمن این که با افزایش تعداد دانشجویان ایرانی در دانشگاه‌های خوب کشورهای مثل آلمان، هلند و اتریش، از طرفی دانشگاه‌های خوب ایرانی در آنجا شناخته و از سوی دیگر اطلاعات دقیق‌تری از نظام آموزشی در کشورهای اروپایی به داخل منتقل می‌گردد.

1-2. نظام آموزشی دکترا در دانشگاه‌های اروپا

در سال‌های اخیر نظام آموزشی دکترا در دانشگاه‌های خوب اروپا از هر نظر در حال میل به نظام آموزشی آمریکایی هستند. حتی

¹ در این متن هر جا سخن از اروپا می‌رود، منظور اروپای قاره‌ای است که انگلستان را در برنمی‌گیرد.

² <http://www.econphd.net/rank/rallec.htm>

³ http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=786244

⁴ دریافت ویزای همسر در برخی کشورهای اروپایی مثل اتریش و هلند در بسیاری مواقع عملاً سخت‌تر از آمریکای شمالی است و ممکن است نیاز به بیش از یک سال زمان انتظار داشته باشد.

به نظر می‌رسد که در سال‌های آتی بسیاری از دانشگاه‌های آلمان و سوئد، مانند دانشگاه‌های آمریکای شمالی از دانشجویان غیر دکترا شهریه دریافت خواهند کرد. به دلیل اینکه نظام آموزش اقتصاد در مقطع کارشناسی عموماً دارای سطح پایین ریاضیات و بیشتر شامل آموزش مفاهیم پایه‌ی اقتصادی است؛ دانشگاه‌های خوب اروپا در اقتصاد مانند دانشگاه‌های مطرح آمریکای شمالی، دانشجویان با پیش‌زمینه‌ی تحصیلی مهندسی و ریاضی، را به دلیل توانایی تحلیلی نسبی بالاتر، به سایرین (حتی گاه دانشجویان اقتصاد!) ترجیح می‌دهند.

در سایت اینامیکس¹ می‌توانید اطلاعاتی‌های پذیرش دکتری اقتصاد و اعلام بورس‌ها و کمک‌هزینه‌های تحصیلی را در سراسر جهان و به‌ویژه در اروپا به دست آورید. این سایت به‌طور مرتب، به‌ویژه در ماه‌های ابتدایی سال میلادی به‌روز می‌شود. همین‌طور کمیسیون اروپا، بورس اراسموس² (Erasmus Mundus) را در مقطع کارشناسی ارشد در تمامی رشته‌ها با همکاری دانشگاه‌های مختلف اروپایی ارائه می‌دهد که در مورد رشته‌ی اقتصاد می‌توان به اقتصاد و مدیریت³، حقوق و اقتصاد⁴، اقتصاد تجارت بین‌الملل⁵، اقتصاد، حکومت و جامعه⁶ و مدل‌ها و روش‌های اقتصاد کمی⁷ اشاره کرد. اطلاعات تکمیلی را نیز می‌توانید در سایت تحصیل در اروپا⁸ و سایت کمیسیون اروپا⁹ جستجو کنید. اطلاعات کلی در مورد تحصیل در اقتصاد را نیز می‌توانید در پایگاه منابع اینترنتی اقتصاد¹⁰ وابسته به دانشگاه هلسنکی پیدا کنید. اساساً دو نظام آموزشی در مقطع بعد از کارشناسی ارشد در اروپا وجود دارد:

¹ <http://www.inomics.com/cgi/job>

² http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/projects/social_en.html

³ <http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/projects/2006/14.pdf>

⁴ <http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/projects/2004/16.pdf>

⁵ <http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/projects/2006/19.pdf>

⁶ <http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/projects/2007/143.pdf>

⁷ <http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/projects/2006/118.pdf>

⁸ <http://www.study-in-europe.org/>

⁹ http://ec.europa.eu/education/policies/educ/higher/higher_en.html

¹⁰ <http://www.helsinki.fi/WebEc/framea2.html>

2-1-1. دوره های دکتر¹ (Doctorate)

در این سیستم، فرد در یک دوره‌ی دستکم سه ساله، روی رساله‌ی دکترای خود کار می‌کند و تنها در صورت صلاح دید استاد راهنما، برخی دروس تکمیلی را نیز می‌گذراند. بزرگترین مزیت این نظام آموزشی انعطاف‌پذیری آن است. با این حال همواره این ایراد بر آن وارد است که دانشجوی تنها در یک زمینه‌ی خاص آن رشته‌ی متخصص می‌شود، بی‌آن دروس پایه‌ای رشته‌ی خود را گذرانده باشد. ضمن این که سیاست عدم گزینش برای ورود به دوره‌ی تحصیلات تکمیلی² در برخی کشورها مانند اتریش و فرانسه نیز از کیفیت این سبک دوره‌ی دکتر کاسته است.

2-1-2. دوره های پی.اچ.دی³ (Ph.D.)

در نظام آموزشی پی.اچ.دی، مشابه نظام آموزشی آمریکایی، معمولاً در طول دو سال اول تحصیل و پیش از شروع کار روی رساله‌ی دکتر، طوری با دانشجوی رفتار می‌شود که انگار هیچ آشنایی قبلی با اقتصاد نداشته است. در این مدت او موظف است مجموعه‌ای از دروس پایه‌ی رشته‌ی خود⁴ را عموماً به زبان انگلیسی بگذراند. این سیاست بسیاری از دانشگاه‌های خوب اروپایی و آمریکایی است که در سال اول تعداد زیادی دانشجوی (حدود 20 نفر) را می‌پذیرند و در رقابت داخلی، گاه تا بیش از نیمی از این تعداد را در سال دوم حذف می‌کنند!

فرد در صورت قبولی در امتحانات جداگانه‌ی هر یک از دروس در طول سال تحصیلی و امتحان جامع از همه‌ی دروس در پایان سال اول تحصیل، ادامه‌ی فعالیت‌های پژوهشی خود را در راستای موضوع رساله‌ی دکترای خود متمرکز می‌کند. در صورتی که دانشجوی موفق به عبور از مرحله‌ی امتحانات نشود، این انتخاب را دارد که با اخذ مدرک

¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Doctorate>

² به این معنی که هرکس به صرف داشتن مدرک فوق لیسانس از آن کشور یا سایر کشورهای اروپایی می‌تواند وارد دوره‌ی دکتر شود!

³ <http://en.wikipedia.org/wiki/Phd>

⁴ معمولاً شامل اقتصاد خرد پیشرفته، اقتصاد کلان پیشرفته، نظریه‌ی بازاریها، نظریه‌ی قراردادهای برنامه‌ریزی و بهینه‌سازی پویا، اقتصاد سنجی و روش‌های آماری و ...

فوق‌لیسانس دانشکده را ترک کند. این سیاست تضمین می‌کند که فرد، صاحب یک سطح حداقلی از دانش پایه مورد نیاز در رشته‌ی خود می‌باشد و لذا علامت موثری برای بازار کار آتی است.

در سال دوم، می‌توان بسته به علاقه‌ی تحقیقاتی و موضوع پایان‌نامه، دروس تخصصی¹ را انتخاب کرد. این دروس عموماً طوری طراحی می‌شوند که دانشجویان را به‌سرعت با پیشرفت‌های تحقیقاتی در زمینه‌ی مورد نظر آشنا کنند. معمولاً بعد از مقدمه و مرور مقالات کلاسیک در موضوع مورد نظر، بیشتر زمان کلاس به مطالعه‌ی آخرین دستاوردهای علمی و مطالعه سؤالات بی‌پاسخ آن شاخه‌ی علمی می‌گذرد. نوشتن مقاله‌های تحقیقاتی در برخی از برنامه‌های آموزشی به دانشجویان کمک می‌کند تا کم‌کم به موضوع پایان‌نامه‌ی خود به‌طور جدی‌تری فکر کنند.

معمولاً بعد از گذراندن دروس تخصصی (پایان سال سوم) دانشجویان باید یا یک امتحان دیگر را بگذرانند و یا یک مقاله در یکی از زمینه‌های تخصصی بنویسند. بعد از این مرحله نوبت به پایان‌نامه می‌رسد که معمولاً عبارت است از مجموعه‌ی مقالاتی که دانشجوی در دوره‌ی دکترا می‌نویسد. این مقالات عموماً باید به تشخیص استاد راهنما، برخوردار از یک حداقل استاندارد و قابل چاپ در ژورنال‌های معتبر باشند. به‌طور کلی دوره‌های پی.اچ.دی در مقایسه با دوره‌های دکترا، معمولاً نظام پذیرش رقابتی‌تر، حال و هوای بین‌المللی‌تر و سیاست‌های روشن‌تر و مشخص‌تری درباره‌ی کمک‌هزینه‌ی مالی دارند. اصولاً تقریباً تمامی برنامه‌های توصیه‌شده در اینجا از این جنس هستند.

¹ معمولاً شامل رشد و توسعه، اقتصاد پول و بانک، اقتصادسنجی پیشرفته، تئوری اقتصاد و تعادل عمومی، نظریه‌ی بازی‌ها، اقتصاد مالی، اقتصاد سیاسی، سازماندهی صنعتی و ...

3. چگونه اقدام کنیم؟

بطور خلاصه فرآیند درخواست ادامه تحصیل در مقطع دکترا در دانشگاه‌های اروپا شامل مراحل ششگانه‌ی زیر است:

1. جستجو و انتخاب فرصت‌های ادامه‌ی تحصیل (رشته، مقطع و لیست اساتید و دانشگاه‌های منتخب، مهلت ارسال مدارک) و کمک‌هزینه‌ی تحصیلی (شرایط و مدارک لازم، مهلت ارسال مدارک)
2. آماده‌کردن مدارک لازم (رزومه¹، نامه‌ی بیان هدف²، توصیه‌نامه‌ها³، نامه‌ی مکاتبه⁴، پروپوزال دکترا⁵، مدارک زبان انگلیسی، ترجمه‌ی ریزنمرات و مدارک رسمی فارغ‌التحصیلی و در صورت لزوم تایید آنها توسط سفارت کشور مربوطه)
3. تقاضای پذیرش و کمک‌هزینه‌ی تحصیلی
4. تصمیم‌گیری نهایی از بین دانشگاه‌های پذیرفته‌شده
5. حل مساله‌ی تعهد تحصیل رایگان، خدمت نظام وظیفه و تقاضای ویزای
6. آمادگی برای سفر و فراهم کردن هزینه‌ها و لوازم اولیه

عملاً برای چنین فرآیندی معمولاً دستکم حدود 1 سال زمان احتیاج است. هزینه‌ی این فرایند بیش از آنکه هزینه‌ی ظاهری مالی باشد، هزینه‌ی فرصت زمانی است که صرف جستجو و انتخاب فرصت‌های تحصیلی، آماده و ارسال کردن مدارک لازم می‌کنید. هدف چنین راهنمایی‌هایی نیز کاستن این هزینه فرصت برای شما است. برای شروع می‌توانید نظرات کریستین رواسلر را در اینجا⁶ و توصیه‌های تونی ویلیامز را در اینجا (فایل پی‌دی‌اف)⁷ مطالعه کنید.

¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Resume>

² http://en.wikipedia.org/wiki/Statement_of_purpose

³ http://en.wikipedia.org/wiki/Recommendation_letter

⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Cover_letter

⁵ آماده کردن نامه‌ی مکاتبه و پروپوزال دکترا معمولاً تنها برای درخواست

دوره‌های دکترا لازم است نه دوره‌های پی‌اچ‌دی.

⁶ <http://www.econphd.net/guide.htm>

⁷ <http://www.econphd.net/downloads/twcomments.pdf>

1-3. جستجو و انتخاب فرصتهای تحصیلی

پیش از جستجو برای یافتن دانشگاه‌ها و اساتید، باید اولویتهای خود را به‌طور دقیق مشخص کرده باشید. در غیر این‌صورت انتخاب از میان صدها دانشگاه و هزاران استاد در کشورهای مختلف اروپایی غیرممکن خواهد بود. سبد درخواست‌های پذیرش برای ادامه‌ی تحصیل مانند سبد دارایی‌ها در بازار سهام است و مانند آن باید مدیریت ریسک و تنوع‌بخشی شود. در حالت ایده‌آل باید برای ترکیبی از دانشگاه‌های آمریکا، کانادا و اروپا (مجموعاً دستکم ده دانشگاه) و شامل رتبه‌های بالا، متوسط و حتی معمولی اقدام کرد. توجه داشته باشید که همواره این‌گونه نیست که انتخاب یک دانشگاه بالاتر در رتبه‌بندی بر دانشگاه‌های پایین‌تر برتری داشته باشد!

به‌طور کلی ملاک تصمیم‌گیری خود را تماماً براساس رتبه‌بندی دانشگاه‌ها¹ قرار ندهید. بسیاری از رتبه‌بندی‌هایی که ممکن است در اینترنت پیدا کنید اعتبار لازم را برای استناد ندارند (مثلاً ممکن است براساس نظرسنجی و نه معیارهای آکادمیک^(1² و 2³) شکل گرفته باشند) و یا حتی با وجود اعتبار، نمایان‌گر رتبه‌بندی کلی دانشگاه‌ها در تمامی رشته‌های آن و نه یک رشته‌ی خاص مثل اقتصاد باشد. (مثلاً بسیاری از دانشکده‌های خوب اقتصاد در اروپا را می‌توان در دانشگاه‌هایی با رتبه‌ی کلی پایین یافت). سرانجام ممکن است با وجود این همه، رتبه‌بندی مربوط به خیلی سال‌ها پیش و بنابراین برای تصمیم‌گیری در امروز نامناسب باشد.

رتبه‌بندی در بهترین شرایط شامل اعتبار، اختصاص و روزآمدی (که کمتر در رتبه‌بندی‌های دانشگاه‌های اروپایی^(1⁴ و 2⁵) به‌چشم می‌خورد)؛ به دلایل مختلف وقفه‌ای چندساله از رتبه‌ی واقعی امروز

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/University_ranking

² <http://www.uoguelph.ca/~tstengos/earank93.pdf>

³ <http://student.ulb.ac.be/~tcoupe/ranking.html>

⁴ <http://www.le.ac.uk/economics/research/rankings/europerank.xls>

⁵ <http://www.core.ucl.ac.be/econometrics/Bauwens/Rankings/EuropeanRanking.pdf>

هر دانشگاه را به دست می‌دهد که این خود نیز می‌تواند گمراه‌کننده و غلط‌انداز باشد¹. در مقابل می‌توانید روی برخی برنامه‌ها (مثل مدرسه‌ی فاینانس وین (VGSF) و مرکز اروپایی تحقیق در اقتصاد وابسته به دانشگاه آزاد بروکسل (ECARES))، که به دلیل نوپایی، هنوز رتبه‌ی بالایی را به دست نیاورده‌اند، متمرکز شوید؛ چون ضمن دارا بودن کیفیت مناسب، شانس پذیرش در آن‌ها بالاتر است.

رتبه‌بندی دانشگاه‌ها تنها می‌تواند به عنوان یک عامل در کنار سایر عوامل تعیین‌کننده مانند شرایط کمک‌هزینه، امکان اقامت (خصوصاً برای همسر)، اجازه‌ی کار، امکان یافتن کار، سهولت ویزا، سهولت رفت‌وآمد به ایران، آب‌وهوا، زبان تحصیل و زندگی، مخارج زندگی، تعداد دانشجویان و مهاجران ایرانی، امکان دریافت اجازه‌ی اقامت بعد از پایان تحصیل و مجموعه‌ی دلایل شخصی هر فرد لحاظ شود. طبیعی است که وزن هر یک از این عوامل در نگاه هرکسی می‌تواند متفاوت باشد.

توجه داشته باشید که به‌طور نسبی پذیرش دکترا در رشته‌های علوم انسانی به‌طور کلی و رشته‌ی اقتصاد به‌طور خاص، به‌مراتب دشوارتر رشته‌های مهندسی و حتی علوم پایه است. اساساً سطح آموزش مهندسی و علوم پایه، دستکم در دانشگاه‌هایی مانند صنعتی شریف، کاملاً قابل مقایسه با بسیاری از دانشگاه‌های طراز اول دنیا در این رشته‌ها است؛ در همان حال که سطح آموزش علوم انسانی در بهترین دانشکده‌های آنها در ایران فاصله‌ی عمیق و دردناک با حتی یک دانشگاه متوسط اروپایی دارد؛ فاصله‌ای که در مقطع تحصیلات تکمیلی اساساً به دوگانگی و دوپارگی تبدیل می‌شود، انگار که اساساً از دو رشته‌ی متفاوت سخن می‌گوییم! تاجایی‌که سطح و محتوای آموزشی در رشته‌ای مانند اقتصاد در ایران، به‌کلی متفاوت از جریان غالب آن در سایر دانشگاه‌های دنیا است! ... شما به راحتی می‌توانید در هر یک از بهترین دانشکده‌های مهندسی در آمریکای شمالی، ده‌ها دانشجوی ایرانی را پیدا کنید. درحالی‌که تاجایی‌که ما می‌دانیم، تعداد کل دانشجویان و فارغ‌التحصیلان ایرانی دکتری اقتصاد در تمام اروپا

¹ به‌عنوان نمونه، دانشگاه تولوز در فرانسه، بن در آلمان و تیلبورگ در هلند، هیچ‌یک به‌خوبی جایگاه امروزشان در رتبه‌بندی‌ها نیستند. چراکه مثلاً بازنشستگی یا انتقال اساتید برجسته‌ی قبلی به دانشگاهی دیگر، اثر خود را نه در رده‌بندی جدید که در چندین سال بعد ظاهر می‌کند.

در تمامی این سالها به زحمت از تعداد انگشتان دو دست فراتر می‌رود!

ضمن این‌که به‌طور کلی در دانشگاه‌های خارج از کشور برخلاف ایران، برخی رشته‌های علوم انسانی مثل اقتصاد و فاینانس عموماً محبوب‌تر و پردرآمدتر و بنابراین پذیرش در آنها سخت‌تر و رقابتی‌تر از رشته‌های فنی است. این سختی پذیرش در دانشگاه‌های اروپا به دلیل نظام نوپای آموزشی و نداشتن سابقه‌ی قبلی از دانشجویان ایرانی، دوچندان دشوار می‌شود. به‌طور کلی شانس پذیرش در دانشگاه‌های خوب اروپا (گاه تا حدود 1 به 50) بسیار کمتر از بسیاری از دانشگاه‌های آمریکا (گاه تا حدود 1 به 3 و یا 1 به 2) است.¹

برای شروع سایت وبومتریکس² با در اختیار داشتن لیست تمام دانشگاه‌های دنیا و رتبه‌بندی منطقه‌ای آنها می‌تواند مناسب باشد. لیست تمامی دانشکده‌های اقتصاد را در EDIRC³، دانشگاه‌های غیر آمریکایی را در راهنمای دانشگاه ویکتوریا⁴ و دانشگاه‌های آمریکایی شمالی را در راهنمای پترسون⁵ دنبال کنید. همین‌طور می‌توانید به سایت برای دانشگاه‌های بین‌المللی⁶ و راهنمای رتبه‌بندی دانشگاه‌های سایت دانشگاه ایلینویز⁷ و یا اینجا⁸ مراجعه کنید.

بهر است نتایج جستجوی خود را (شامل نام دانشگاه، آدرس پست الکترونیکی اساتید مرتبط در آن دانشگاه، شرایط و مدارک لازم و مهلت ارسال آن‌ها) در یک فایل (مثلاً اکسل) به‌طور مرتب نگه‌دارید و همواره آن را به‌روز کنید. همین‌طور می‌توانید جستجوی پیشرفته‌تر را براساس زمینه‌های تخصصی هر دانشگاه، با سایت

¹ <http://www.econphd.net/decision04.xls>

² <http://www.webometrics.info/>

³ <http://edirc.repec.org/>

⁴ http://web.uvic.ca/econ/depts_Uvic.html

⁵ http://www.albany.edu/econ/eco_phds.html

⁶ <http://www.4icu.org/>

⁷ <http://www.library.uiuc.edu/edx/rankings.htm>

⁸ http://www.paked.net/higher_education/rankings/rankings.htm

EconPhD¹، این فایل اکسل و یا از راهنمای سایت دانشگاه آزاد آمستردام²، شروع کنید. پس از ورود به وبسایت هر دانشگاه می‌توانید اطلاعات و فرم‌های لازم را در وبسایت هر دانشکده و یا مرکز تحصیلات تکمیلی آن دانشگاه به‌دست آورید. در پیوست نیز لیست شبکه‌های دانشگاه‌های اقتصاد و دانشگاه‌های پیشنهادی در اروپا آمده است که می‌تواند به انتخاب مناسب‌تر شما کمک کند.

3-2. آماده‌کردن مدارک لازم

مدارک مورد نیاز برای درخواست پذیرش از دانشگاه‌های خوب اروپا مشابه دانشگاه‌های آمریکایی شمالی و با درجه‌ی اهمیت متفاوت است. مثلاً معدل تحصیلی در اروپا عموماً کمتر از دانشگاه‌های آمریکایی شمالی تعیین‌کننده است. در صورتی که در زمان درخواست پذیرش، مدارک رسمی تحصیلی و ریزنمرات خود را به‌دلیل عدم فارغ‌التحصیلی در اختیار ندارید، می‌توانید موضوع را صادقانه با دانشگاه در میان بگذارید و به آنها اطمینان بدهید که در صورت قبولی، مدارک رسمی را بعداً برایشان ارسال خواهید کرد. بسیاری از دانشگاه‌ها در این فاصله معمولاً ترجمه‌ی غیر رسمی نمرات را نیز می‌پذیرند. می‌توانید برای توضیحات بیشتر در مورد چگونگی تهیه‌ی مجموعه‌ی مدارک لازم برای درخواست پذیرش، می‌توانید به راهنمای Applying The Iranian Way³ در سایت انجمن دانشجویان ایرانی MIT⁴ نیز مراجعه کنید.

3-2-1. رزومه‌ی تحصیلی (Curriculum Vitae)

معمولاً به رزومه‌ی تحصیلی C.V می‌گویند تا از رزومه‌ای که برای کسب موقعیت شغلی آماده می‌شود، مجزا شود. در رزومه‌ی شغلی، تاکید بیشتر بر تجربیات و سوابق کاری است. در حالی‌که رزومه‌ی تحصیلی بیشتر

¹ <http://www.econphd.net/rankings.htm>

² <http://www.feweb.vu.nl/econometricLinks/rankings/>

³ <http://web.mit.edu/persian/www/RESOURCES/apply.html>

⁴ <http://web.mit.edu/persian/www/index.html>

بر سوابق تحصیلی و زمینه‌های تحقیقاتی تاکید دارد. در رزومه باید این موارد و معمولاً به‌همین ترتیب به‌طور دقیق ذکر شود:

- ✓ شرح مشخصات کامل فردی (نام، تاریخ و محل تولد، ملیت، آدرس، شماره‌های تماس، آدرس پست الکترونیکی)
- ✓ شرح دوره‌های تحصیلی به‌ترتیب زمانی از حال تا گذشته (مقطع، نام رشته، دانشگاه، تاریخ شروع و پایان و گاه حتی معدل و نام دروس مهم گذرانده‌شده)
- ✓ زمینه‌های خاص مورد علاقه برای تحقیق¹ به‌ترتیب اهمیت
- ✓ لیست مقالات چاپ‌شده و یا ارائه شده در ژورنال‌ها و کنفرانس‌ها و حتی مقالات در دست تهیه² به‌ترتیب زمانی از حال تا گذشته (نام نویسندگان، نام مقاله و مشخصات کامل محل و زمان چاپ)
- ✓ موفقیت‌های تحصیلی³ به‌ترتیب زمانی از حال تا گذشته (مانند رتبه‌ی بالایی کنکور و دریافت بورس تحصیلی)
- ✓ سوابق کاری به‌ترتیب زمانی از حال تا گذشته
- ✓ سطح زبان به‌ترتیب تسلط (فارسی، انگلیسی و سپس سایر زبان‌ها)
- ✓ میزان آشنایی به‌نرم افزارهای مختلف به‌ترتیب تسلط⁴
- ✓ فعالیت‌ها اجتماعی و دانشجویی⁵ و علاقه‌مندی‌های فوق‌برنامه به‌ترتیب اهمیت (موسیقی، ورزش و ...)
- ✓ نام اساتید⁶ برای اطلاعات بیشتر به‌ترتیب اهمیت (نام، درجه‌ی آکادمیک، تلفن، آدرس پستی و الکترونیکی)

در نوشتن زمینه‌های تحقیق کاملاً دقت کنید چراکه اساتید مورد نظر و موضوع رساله‌ی دکترای خود را براساس نزدیکی به همین زمینه‌های مشترک تحقیقاتی انتخاب می‌کنید. توجه داشته باشید که

¹ Research Interests

² Working Papers

³ Honors and Awards

⁴ Technical Skills

⁵ Professional Memberships and Academic Affiliations

⁶ References

پیش از شروع دوره‌ی دکترای، نوشتن آن مقاله‌ای که ممکن است در پذیرش شما تاثیر داشته باشد؛ بسیار مشکل و در رشته‌ای مانند اقتصاد و آن‌هم در فضایی مانند ایران تقریباً غیرممکن است. بنابراین نگران خالی بودن قسمت مقالات خود در رزومه نباشید! معمولاً توصیه می‌شود که رزومه بیشتر از 2 یا 3 صفحه نشود! با یک جستجوی ساده در اینترنت می‌توانید نمونه‌ها و راهنماهای بسیاری را برای تهیه رزومه، مانند این نمونه¹، راهنمای دانشگاه نیواورلان²، راهنمای دانشگاه تورنتو³ و این راهنما⁴ به دست آورید.

3-2-2. نامه‌ی بیان هدف (Statement Of Purpose)

این مهمترین بخش مدارک شما و تنها فرصتی است که می‌توانید از زبان و با کلمات خود به توصیف ویژگی‌های شخصی، تجربه‌ی کارهای تحقیقاتی، فعالیت‌های فوق‌برنامه و سایر زمینه‌های مورد علاقه‌تان بپردازید. سعی کنید روشن و واضح بنویسید و از کلی‌گویی و گفتارهای کلیشه‌ای پرهیز کنید. با کمک‌گرفتن از دیگران، مطمئن شوید که انشاء انگلیسی آن نه تنها بی‌نقص که تاثیرگذار باشد. از آنها بپرسید آیا متن را باور می‌کنند و حاضرند از بین صدها نفر متقاضی، نویسنده‌ی این متن را به دانشگاه‌شان راه بدهند؟ فکر کنید رودررو با اعضای دانشکده مورد نظر مصاحبه می‌کنید: «لطفاً به ما بگویید چرا ما باید از بین دویست نفر متقاضی، شما را انتخاب کنیم؟» ... حالا شروع کنید به نوشتن!

3-2-3. توصیه‌نامه (Recommendation Letter)

معمولاً توصیه‌نامه‌ها نیز از همان اساتید ذکرشده در انتهای رزومه‌ی تحصیلی گرفته می‌شود. مهم نیست که الزاماً با آنها کلاس گذرانده باشید. سعی کنید این نامه را از کسانی بگیرید که شما را به‌خوبی می‌شناسند و می‌توانند با جزییات در مورد نکات مثبت و توانایی‌هایتان بنویسند و فقط به توصیفات کلیشه‌ای اکتفا نکنند. مثلاً می‌توانند در مورد سختکوشی، پشتکار و نوآوری شما در دروس

¹ <http://hbs.ucdavis.edu/ResumeSample.pdf>

² <http://grad.uno.edu/GradFaculty/docs/NominationsCV.pdf>

³ <http://dfcm.utoronto.ca/general/promotion/CV.htm>

⁴ <http://icc3.ucdavis.edu/ug-car-res.htm>

یا کار تحقیقاتی توضیح بدهند و بعد عملکرد شما رو در مقایسه با سایر دانشجویان کلاس (با ارائه شاخص هایی مثل نفر اول بودن در کلاس یا بین سه نفر اول در طول پنج سال تدریس و ...!) توصیف و شما را در سطح خاصی (مثلا highly recommended) توصیه کنند. این نامه‌ها لزوماً نباید یک‌صفحه‌ای و کوتاه باشند. چیزی که بیش از طول نامه اهمیت دارد اطلاعاتی است که درباره‌ی شما منتقل می‌کند.

توجه کنید که بسیاری از دانشگاه‌ها فرم مخصوصی برای توصیه‌نامه دارند. بنابراین بهتر است ابتدا تمامی فرم‌ها را از وبسایت دانشکده‌ها دریافت کنید و همه را یکجا به اساتید خود بدهید. در سایر موارد می‌توانید یک متن ثابت را برای تمام دانشگاه‌ها ارسال کنید. گاه نیز لازم است که این فرم‌ها توسط استاد به صورت آنلاین پر شود. معمولاً برای هر دانشگاه 2 یا 3 توصیه‌نامه لازم است، بنابراین سعی کنید تاجایی‌که می‌توانید از این نامه‌ها داشته باشید تا بتوانید شانس خود را در گزینه‌های بیش‌تری امتحان کنید!

3-2-4. فرم درخواست پذیرش (Application Form)

معمولاً هر دانشگاه یک فرم درخواست مخصوص به‌خود نیز دارد که باید با ترکیبی از اطلاعات رزومه، نامه‌ی بیان هدف و نمرات زبان، به صورت آنلاین و یا دستی، پر و ارسال شود؛ به‌طوری‌که پیش از مهلت تعیین‌شده به دانشکده‌ی مربوطه برسد.

3-2-5. مدارک زبان انگلیسی

TOEFL¹ یکی از آزمون‌های سنجش دانش زبان انگلیسی اشخاصی است که می‌خواهند در یک دانشگاه انگلیسی زبان ادامه‌ی تحصیل بدهند. بیش از 4400 دانشگاه و کالج در سراسر دنیا، این امتحان را به رسمیت می‌شناسند. بهتر است قبل از امتحان، کد دانشگاه‌ها و دانشکده‌های مورد نظرتان را از دفترچه راهنمای تافل پیدا نمائید. این امتحان چهار توانایی خواندن (توانایی درک متون انگلیسی با موضوعات آکادمیک)، نوشتن، شنیدن (توانایی درک مکالمات انگلیسی) و گرامر (دانش تشخیص ساختار درست جملات انگلیسی) را مورد ارزیابی

¹ <http://www.toefl.org/>

قرار می‌دهد. کارنامه‌ی امتحان تافل برای تا تعداد چهار دانشگاه مستقیماً توسط موسسه‌ی برگزارکننده‌ی آزمون، ETS¹ به‌طور رایگان ارسال گردد. برای ارسال به تعداد بیشتری از دانشگاه‌ها، به ازای هر کارنامه باید مبلغی بپردازید. اعتبار این کارنامه دو سال می‌باشد.

بعضا دانشکده‌ها به‌ویژه در آمریکا و هلند، علاوه بر نمره‌ی TOEFL، نمره‌ی آزمون کلی GRE² (General test) را هم می‌خواهند که شامل سه بخش است: بخش مقدراری (Quantitative) که بیشتر در حد ریاضیات دوره‌ی دبیرستان است، بخش نوشتار که خود دو قسمت دارد. در قسمت اول (Analytical Writing) باید یک متن کوتاه رو از نظر تحلیلی نقد کنید و ساختار منطقی و نتیجه‌گیری‌هایش را به چالش بکشید. در قسمت دوم (Essay) باید یک مقاله‌ی کوتاه در حدود 300 کلمه درباره‌ی موضوع خواسته شده بنویسید. آنچه مهم است نه گرامر و انشا انگلیسی، که ساختار منطقی ادعا، نتیجه‌گیری و اصولاً کیفیت تحلیل‌تان از موضوع مورد نظر است. بخش آخر هم شامل تست کلمات انگلیسی (Verbal) است و معمولاً به‌دلیلی دشواری زیاد لغات توجه چندان‌ی به آن نمی‌شود! بنابراین بهتر است بیشتر وقت خود را روی افزایش قدرت تحلیل انتقادی خود صرف کنید. بعضی دانشگاه‌ها علاوه بر این، نمره‌ی آزمون موضوعی (Subject test) در تخصص مورد نظر³ را هم می‌خواهند. در برخی مواقع مانند اطمینان از توانایی‌های دانشجو، بعضا دانشجو را از ارائه‌ی نمره GRE معاف می‌کنند!

نوع مدرک زبان و حد نصاب نمره‌ی مورد قبول را می‌توانید در قسمت پذیرش سایت هر دانشکده پیدا کنید. هم‌ه‌ی دانشگاه‌ها معمولاً مدرک TOEFL (معمولاً نمره بالای 230 در سیستم جدید و یا 600 در سیستم قدیم) یا بعضاً IELTS⁴ (بالای 6.5) را می‌پذیرند. نتیجه‌ی امتحان GRE (نمره‌ی کامل 800 در بخش مقدراری و نمره‌ی 4 از 6

¹ <http://www.ets.org/>

² <http://www.ets.org/gre/>

³ بیوشیمی و زیست‌شناسی سلولی مولکولی، زیست‌شناسی، شیمی، کامپیوتر، ادبیات انگلیسی، ریاضیات، فیزیک و روانشناسی

⁴ <http://www.ielts.org/>

در بخش تحلیلی)، بیشتر به عنوان سنجشی توان هوشی و تفکر انتقادی دانشجوی در نظر گرفته می‌شود تا دانش زبان انگلیسی او! در هر حال تاریخ امتحان خود را طوری تنظیم کنید که نتیجه امتحان به موقع و قبل از پایان زمان ارسال مدارک به دانشگاه‌های مورد نظرتان رسیده باشد. توجه کنید که در صورتی که در سال اول برای تدریس به عنوان دستیار پذیرفته شده باشید، معمولاً لازم است که یک امتحان صحبت کردن (Speak Test) را هم قبل از شروع کلاس‌ها بگذرانید.

3-2-6. نامه‌ی مکاتبه (Cover Letter)

برای پذیرش در نظام سنتی دوره‌ی دکترا در اروپا فرد باید ابتدا در راستای علایق و زمینه‌ی کاری‌اش با یک استاد راهنما از طریق پست الکترونیکی مکاتبه کند. راهنمای کلی برای نوشتن چنین نامه‌ای را می‌توانید در اینجا¹ پیدا کنید. با توجه به اینکه زمان شروع و پایان دوره‌ی دکترا در این نظام، تماماً به نظر استاد راهنما بستگی دارد؛ شما می‌توانید این مکاتبات را در هر زمانی از سال انجام دهید و برخلاف نظام جدید دوره‌ی دکترا، مهلت تعیین‌شده‌ی خاصی ندارد. به این منظور می‌توانید در صفحه‌ی شخصی اساتید در سایت هر دانشکده، لیست موضوعات مورد علاقه‌ی هر استاد و زمینه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی پیشین او را به دست آورید.

به‌طور کلی معمولاً هر دانشکده در یک یا چند زمینه‌ی خاص بیشتر شناخته شده است. در دانشکده‌های بزرگی مانند دانشکده‌ی اقتصاد در دانشگاه تولوز می‌توانید در هر زمینه‌ی تخصصی، چندین استاد مرتبط را پیدا کنید. توجه داشته باشید که این اساتید روزانه ده‌ها نامه‌ی الکترونیکی از قبیل نامه‌های شما دریافت می‌کنند. بنابراین به‌طور جدی از کلیشه‌نویسی، اظهار علاقه‌های بی‌مورد و نظرات گنگ و کلی در مورد مقالات جدا خودداری کنید و بیشتر تلاش کنید تا کوتاه و محترمانه، توانایی‌ها (در رزومه) و دانسته‌های خود را (در پروپوزال رساله‌ی دکترا) نشان دهید.

3-2-7. پروپوزال رساله‌ی دکترا

¹ <http://web.mit.edu/pgbovine/www/email-tips.htm>

پروپوزال رساله‌ی دکتری باید دارای پرسش‌های مشخصی برای پژوهش، روشی نو برای پاسخ‌گفتن به آن‌ها و یا پاسخی نو براساس روش‌های پیشین باشد؛ به طوری‌که بتوان برتری این روش و یا پاسخ جدید را بر نمونه‌ی کارهای صورت‌گرفته‌ی پیشین نشان داد.

3-3. تقاضای پذیرش و کمک‌هزینه‌ی تحصیلی

در نظام آموزشی جدید دکترا در اروپا مانند دانشگاه‌های آمریکای شمالی، درخواست‌های ادامه‌ی تحصیل به صورت یکجا و در زمانی مشخص، در کمیته‌های خاصی از اساتید هر دانشکده بررسی و نتایج معمولاً بین 4 تا 8 هفته بعد اعلام می‌شود. بنابراین برخلاف نظام سنتی دکترا، در اینجا مکاتبه با استاد عموماً بی‌معنی و بی‌فایده است. با توجه به این که برخلاف دانشگاه‌های آمریکای شمالی، دانشگاه‌های اروپا (به جز برخی دانشگاه‌ها در هلند مانند آمستردام و لایدن) هزینه‌ای بابت بررسی درخواست پذیرش ندارند؛ تنها محدودیت شما برای تعداد درخواست‌های پذیرش، تعداد توصیه‌نامه‌ها و احتمالاً تعداد دفعاتی است که باید نمرات زبان به هر دانشگاه ارسال شود. اگر استاد شما حاضر است تعداد زیادی از این نامه‌ها را امضا کند (که عموماً این گونه نیست!) می‌توانید با هزینه‌ای بسیار کم (حدود 5000 تومان) مدارکتان را با پست سفارشی، برای تعداد بیشتری از دانشگاه‌های اروپایی بفرستید. بنابراین به نظر می‌رسد که تصمیم بهینه برای تعداد درخواست‌ها برای دانشگاه‌های اروپایی می‌تواند تا حتی بیش از 20 مورد نیز باشد. سعی کنید مدارکتان را هرچه زودتر از مهلت تعیین‌شده ارسال کنید و پیش از ارسال مدارک خود، از اعتبار دانشگاه مقصد از نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از طریق سایت اداره‌ی کل بورس و امور دانشجویان خارج¹ مطمئن شوید.

¹ <http://www.msrt.ir/Persian/Policy/ForeignUnivs/index.html>

معمولا هر دانشكده اي هرسال تعدادي بورس تحصيلي (Fellowship) براي دانشجويان و رودي در سال اول در نظر مي گيرند. از سالهاي بعد بسته به ميزان تسلط به زبان انگليسي و توانايي تدريس معمولا ميتوان به عنوان معلم حلترين (Teaching Assistant)، مدرس كلاس (Instructor) و يا تصحيح كننده تمرين ها (Grader) در دانشكده كار كرد. بسته به اعتبارات تحقيقاتي اساتيد، امكان اينكه كارهاي تحقيقي (Research Assistantship) براي دانشجوها مهيا باشد هم وجود دارد.

در برخي از دانشگاه ها در آلمان، هلند، ايتاليا و اتریش، پذيرش به منزله ي دريافت كمك هزينه ي تحصيلي نيز مي باشد. در ساير موارد بايد فرايند مشابهي را براي درخواست كمك هزينه ي تحصيلي طي كرد. معمولا بيشتر كشورهاي اروپايي برنامه ي ملي ويژه اي به اين منظور دارند. مانند مركز تبادلات آكادميك آلمان¹، بورس مهمان² سوئد، كمك هزينه ي تحصيلي هلند (نوفيك³) و بورس ايفل⁴ فرانسه. جدي از اينها كميسيون اروپا⁵، بانك جهاني (1⁶ و 2⁷)، اپك⁸، بانك توسعه ي اسلامي⁹ و بسياري مؤسسات و بنيادهاي خصوصي در دنيا مانند بنياد روتاري¹⁰ و بنياد فورد¹¹، به ارائه ي كمك هزينه هاي تحصيلي به دانشجويان (گاه به طور ويژه براي كشورهاي درحال توسعه مانند ايران) مي پردازند.

¹ <http://www.daad.de/en/index.html>

² http://www.sweden.se/templates/cs/Article____10035.aspx

³ <http://www.nuffic.nl/nfp/>

⁴ <http://www.egide.asso.fr/uk/programmes/eiffel/>

⁵ http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/index_en.html

⁶ <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/WBI/EXTWBISFP/0,,menuPK:551559~pagePK:64168427~piPK:64168435~theSitePK:551553,00.html>

⁷ <http://www.worldbank.org/wbi/mcnamara.html>

⁸ http://www.opecfund.org/news_press/2005/pr120_2005.aspx

⁹ http://www.isdb.org/english_docs/idb_home/scholarship.htm

¹⁰ <http://www.rotary.org/foundation/>

¹¹ <http://www.fordfound.org/>

3-4. تصمیم‌گیری نهایی از بین دانشگاه‌های پذیرفته‌شده

معمولا بازه‌ی اعلام نتایج (از اواخر ماه فوریه تا ماه می و بعضا حتی دیرتر!) دوران پراضطراب و دلهره‌آوری است. تصمیم‌گیری نهایی نیز می‌تواند مانند تصمیم‌گیری اولیه و با همان ملاک‌ها صورت گیرد. مشکلی که در این مرحله وجود دارد این است که معمولا همی این نتایج در یک زمان اعلام نمی‌شود. مهلت ارسال درخواست‌ها برای دانشگاه‌های اروپایی و آمریکای شمالی، گاه حتی تا شش ماه اختلاف زمان دارد. به این ترتیب زمان دریافت پاسخ از برخی گزینه‌های خوب اروپایی (مانند دانشگاه تولوز) خیلی دیرتر از آخرین مهلت ممکن برای تایید پیشنهاد دانشگاه‌های آمریکای شمالی و حتی بسیاری از دانشگاه‌های دیگر اروپایی است. بنابراین بسیار اتفاق می‌افتد که بهترین انتخاب با دریافت یک قبولی بهتر تغییر کند و تمام برنامه‌ریزی‌های قبلی فرد را به هم بریزد.

سعی کنید هیچ گزینه‌ای را تا آنجا که ممکن است رد نکنید و پاسخ هر پذیرش را تاجایی که می‌شود به تاخیر بیاندازید. در موارد خاص می‌توانید صادقانه از دانشگاه بخواهید که فرصت بیشتری برای تصمیم‌گیری به شما بدهند. توجه داشته باشید که هیچ‌وقت به‌طور هم‌زمان به دو پذیرش پاسخ مثبت ندهید. این امر جدا از این‌که اخلاقا نادرست است؛ می‌تواند در سال‌های بعد روی شانس پذیرش سایرین و حتی آینده‌ی آکادمیک خودتان تاثیر منفی باقی بگذارد.

3-5. حل مساله‌ی تعهد تحصیل رایگان، خدمت نظام وظیفه و تقاضای

ویزای

خوشبختانه در صورت داشتن پذیرش رسمی، نگرانی بابت دریافت ویزای دانشجویی برای کشورهای اروپایی (دست کم تا امروز!) وجود ندارد. در صورت عدم دریافت کمک هزینه‌ی تحصیلی، سفارت‌ها معمولا مبلغی در یک حساب بانکی در آن کشور اروپایی را به‌عنوان منبع تامین هزینه‌های زندگی در سال اول نیاز دارند. فرایند درخواست ویزای دانشجویی دستکم حدود 8 هفته طول می‌کشد که باید به آن زمان انتظار برای مصاحبه‌ی سفارت را نیز اضافه کرد. بنابراین با توجه به تاریخ شروع کلاس‌ها، در زمان مناسب به این منظور

اقدام کنید. ویزای اولیه معمولاً موقت و چندماهه است که بعداً باید برای تمدید آن در کشور مقصد اقدام کرد.

در صورتی که تعهد تحصیل رایگان یا خدمت نظام وظیفه دارید، باید بلافاصله پس از فارغ التحصیلی با ارائه مدارک لازم (نامه رسمی قبولی غیرمشروط، مدارک رسمی فارغ التحصیلی، نمره زبان) در دفتر اعزام با هزینه شخصی¹ وزارت علوم نزد سرکارخانم اصفهانی تشکیل پرونده دهید. مبلغ تعهد تحصیل رایگان در هر یک از دانشگاه‌های سراسری روزانه، بسته به سال شروع و مدت زمان تحصیل در هر یک از مقاطع تحصیلی متفاوت و معمولاً مجموعاً بیش از یک میلیون تومان برای دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد است. می‌توانید این مبلغ را نقداً به حساب وزارت علوم واریز نمایید که در این صورت، اصل مدارک تحصیلی شما (ریزنمرات تحصیلی و اصل دانشنامه رسمی پایان تحصیلات کارشناسی و کارشناسی ارشد) اصطلاحاً آزاد می‌شود و برای ترجمه رسمی در اختیار شما قرار می‌گیرد.

در صورتی که برای خروج از کشور نیاز به سپردن وثیقه برای خدمت نظام وظیفه دارید، می‌توانید بدون خرید تعهد تحصیل رایگان خود، مبلغ وثیقه خود را 5 میلیون تومان افزایش دهید (جمعاً 20 میلیون تومان). در این صورت تنها کپی مدارک تحصیلی تحصیلی شما به همراه سه نسخه ترجمه رسمی آنها در اختیار شما قرار می‌گیرد. اگر برای دانشگاه مقصد، تایید این مدارک توسط سفارت مربوطه لازم باشد معمولاً ناچارید که تعهد تحصیل رایگان خود را بخرید چون به طور معمول، سفارت برای تایید ترجمه رسمی مدارک تحصیلی، اصل و نه کپی مدارک را نیاز دارد. در صورتی که در دانشگاه شبانه و یا آزاد درس خوانده‌اید، تنها لازم است که اصل مدرک خود را در اداره کل بورس و امور دانشجویان خارج² تایید و سپس در یک دارالترجمه رسمی، ترجمه کنید.

برای حل مسأله خدمت نظام وظیفه³ می‌توانید مبلغ 15 میلیون تومان ضمانت بانکی و یا به همین میزان سند شش‌دانگ واحد مسکونی

¹ <http://www.iranscholarship.net/hshakhsi/>

² <http://www.iranscholarship.net/>

³ http://www.police.ir/vazifeh_omomi/index.htm

به تایید کارشناس رسمی دادگستری، در رهن وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بگذارید. در تمام مدت تحصیل امکان پس‌گرفتن و یا معاوضه سند و بنابراین خرید و فروش آن وجود ندارد. با سپردن ضمانت بانکی، بدون داشتن دروسها و زمان طولانی کارشناسی سند واحد مسکونی، در تمام مدت تحصیل سود بانکی پول خود را نیز دریافت می‌کنید و در صورت عدم بازگشت به کشور، تنها همین مبلغ را از دست خواهید داد. درحالی‌که در این حالت در روش دوم، سند واحد مسکونی به مزایده گذاشته و زیان هنگفتی به خانواده‌تان وارد می‌شود. بنابراین برای حل مسالهی خدمت نظام وظیفه، سپردن ضمانت بانکی به‌شدت توصیه می‌گردد. در حال با گذشت دو سال از تحصیل در خارج از کشور می‌توانید بر اساس بخش‌نامه‌ی شماره‌ی 29300 هیات وزیران¹ در مورخ 1383/5/27، با مراجعه به یکی از دفاتر نمایندگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در خارج از کشور، خدمت نظام وظیفه‌ی خود را به مبلغ 5 میلیون تومان بخرید.²

3-6. آمادگی برای سفر و فراهم کردن هزینه‌ها و لوازم اولیه

هزینه‌ی زندگی (شامل مسکن، بیمه، خوراک و هزینه‌های معمول تحصیلی و زندگی) در اروپا بسته به شهر محل اقامت به‌طور متوسط در ماه، بین 500-800 یورو برای یک نفر و 900-1200 یورو برای دونفر است. در صورت عدم دریافت کمک‌هزینه، امکان فراهم کردن کامل چنین مبلغی با اجازه‌ی کار محدود دانشجویی (حداکثر 10 ساعت در هفته) معمولاً میسر نیست. بنابراین حتی در صورتی‌که کمک‌هزینه‌ی تحصیلی دارید تاجایی‌که می‌توانید همراه خود از ایران پول بیاورید! خوب است پیش از ترک ایران چکاپ کامل پزشکی را انجام دهید. با توجه به محدودیت بار، تنها وسایل ضروری را همراه خود بیاورید که

¹ هیات وزیران تاریخ خروج از کشور مقرر در این بخش‌نامه‌ی را از پایان سال 1382 به پایان شهریور سال 1385 تعمیم داده و همچنین اعتبار بخش‌نامه‌ی مذکور را تا پایان سال 1390 تمدید کرده است.

² <http://amb-iran.fr/index.php?lang=fa&page=06-02-05-05-06>

به نظر می‌رسد تهیه آنها دستکم در هفته‌های اول آسان نباشد¹. حتماً زمان لازم را برای خداحافظی از دوستان خود در نظر بگیرید!

¹ وسایل خواب، غذاخوری، داروهای اولیه، لوازم التحریر، جزوه‌ها و کتاب‌های مهم درسی، مدارک شخصی و ترجمه‌ی رسمی آنها، نرم‌افزار، فایل‌های موسیقی و ...

4. براي كجاها اقدام كنيم؟

به طور كلي هلند و آلمان مناسبترين گزينه‌ها براي تحصيل دكترای اقتصاد در اروپا هستند. زبان تحصيل در تمامي برنامه هاي خوب اقتصاد در اروپا، انگليسي است ولي عموماً براي زندگي روزمره دانستن دانش حداقلی از زبان محلي ضروري به نظر مي‌رسد كه مي‌تواند در طول دوران زندگي در آن كشور كسب شود.

4-1. آلمان

مرکز یونی‌آسیست¹ این امکان را فراهم آورده است كه با پرداخت 50 يورو، به‌طور متمرکز براي تعداد زیادی از دانشگاه‌ها در آلمان تقاضاي پذیرش بفرستید كه البته عموماً شامل دانشگاه‌هاي خوب و سطح بالا نمی‌شود و به‌نظر مي‌رسد بیشتر براي درخواست پذیرش در مقطع كارشناسي مناسب باشد. پس از پایان تحصیلات در آلمان مي‌توان تا يكسال با ویزاي كار، به‌كار مشغول شد كه این دوره قابل تمدید به سال‌هاي بیشتر نیز است و سرانجام امکان گرفتن اقامت نیز وجود دارد. به‌طور كلي در آلمان، دانشگاه بن در اقتصاد خرد، مانهایم در اقتصاد كلان و فرانكفورت در فاینانس مطرح‌ترین دانشگاه‌ها هستند. پذیرش در هریك از دانشگاه‌هاي مونیخ، مانهایم، بن و روهر و عموماً فرانكفورت با بورسي بیش از 1100 يورو در ماه براي سال اول همراه است كه مي‌تواند با توجه به وضعیت آموزشي براي سال‌هاي بعد نیز تمدید شود.

مهم‌ترین منبع اطلاعات تحصيلي و كمك هزینه‌ي مالي در آلمان مركز تبادلات آكادميك است كه هر سال به تعداد مشخصی از متقاضیان در هر كشور و از جمله ایران بورس تحصيلي اختصاص مي‌دهد. متأسفانه این مركز همچنان براساس نظام سنتي دكترای پذیرش مي‌كند و ارائه پروپوزال دكترای جزء مدارك مورد نیاز آن است. اطلاعات فارسي این بورس را مي‌توانید در سایت فارسي مركز تبادلات آكادميك² دنبال كنید. در صورت تمایل مي‌توانید با تماس با نمایندگان این مركز در تهران، از مشاوره‌ي رایگان تحصيل در آلمان نیز استفاده كنید.

¹ <http://www.uni-assist.de/>

² http://ic.daad.de/tehran/index_fa.html

بنیاد تحقیقات آلمان¹ نیز بودجه‌های تحقیقاتی زیادی را با نظر گروه‌های تحقیقاتی و دانشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی مرتبط، در اختیار دانشجویان دکترا و فوق دکترا قرار می‌دهد و نمی‌توان به‌طور شخصی برای این پروژه‌ها اقدام نمود. جدای از این، مؤسسات تحقیقاتی زیادی در آلمان وجود دارند که دوره‌های دکترای تخصصی در آنها با کمک هزینه‌ی مالی نیز همراه است مانند:

- ✓ Doctorate studies in Economics at International Max Planck Research School on Adapting Behavior in a Fundamentally Uncertain World²
- ✓ Doctorate studies in Economics of Innovative Change at Jena Graduate Academy School for Human Behavior in Social & Economic Change³
- ✓ International Max Planck Research School on the Social and Political Constitution of the Economy⁴ (IMPRS-SPCE) is a joint international PhD Program of the Max Planck Institute for the Study of Societies⁵ (MPIfG) and the Department of Economics and Social Sciences of the University of Cologne⁶
- ✓ Economic Behavior and Interaction Models (EBIM) in cooperation between Bielefeld University⁷ and the Ecole Doctorale d'Économie of the Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne⁸ and Funded by the German Science Foundation (DFG), the German-French University⁹ (DFH/UFA) and the Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche (MENSUR)¹⁰
- ✓ German Institute of Economic Research¹¹

همچنین در صورتی که با سن کمتر از 26 سال از هر یک از دانشگاه‌های زیر پذیرش دارید:

- ✓ Humboldt-Universität zu Berlin
- ✓ Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main

¹ <http://www.dfg.de/en/index.html>

² <http://www.imprs.econ.mpg.de/>

³ <http://gk.wiwi.uni-jena.de/wiki/index.php?n=Main.Home>

⁴ http://imprs.mpifg.de/imprs_program.asp

⁵ <http://www.mpifg.de/>

⁶ <http://www.wiso.uni-koeln.de/home/>

⁷ <http://www.uni-bielefeld.de/>

⁸ http://www.univ-paris1.fr/recherche/ed/ed_eps/rubrique868.html

⁹ <http://www.dfh-ufa.org/>

¹⁰ <http://www.education.gouv.fr/index.php>

¹¹ http://www.diw.de/deutsch/karriere/graduate_center/index.html

- ✓ HWWI – Institut für Wirtschafts- forschung Hamburg
- ✓ Helmut-Schmidt-Universität Universität der Bundeswehr Hamburg
- ✓ Institut für Weltwirtschaft Kiel
- ✓ Institut der deutschen Wirtschaft Köln
- ✓ Ludwig-Maximilians-Universität München

می‌توانید با تماس با دکابانک¹، برای بورسیه دکترای درخواست کنید.

از شبکه‌ی دانشگاه‌ها در آلمان نیز می‌توان به روه²، گروه بین‌المللی تحقیقات در رفتار اقتصادی و مدل‌های تعاملی³ اشاره کرد. اطلاعات بیشتر را نیز می‌توانید به زبان انگلیسی از سایت تحصیلات تکمیلی آلمان⁵، تحصیل در آلمان⁶، اطلاعات در مورد تحصیلات تکمیلی آلمان⁷، کتاب الکترونیکی نگاهی به آلمان امروز⁸ و دویچه‌وله⁹ و به زبان فارسی از سایت دویچه‌وله¹⁰، سفارت آلمان در تهران¹¹، وبلاگ میعادگاه دانشجویان ایرانی در آلمان¹²، اطلاعات بورس‌های تحصیلی کشور آلمان¹³ و فصل آموزش، علم و پژوهش در آلمان از کتاب الکترونیکی نگاهی به آلمان امروز¹⁴ به دست آورید.

2-4. هلند

دانشگاه‌های هلند در تمامی رشته‌ها یکی از بهترین گزینه‌ها با انواع بورس‌ها و کمک هزینه‌های تحصیلی هستند. اگر به اقتصادسنجی

¹ <mailto:stipendien@dekabank.de>

² يك دوره‌ی مشترك میان دانشگاه‌های بوخوم، دورتموند و دویسبورگ

³ <http://www.ebim.de/>

⁴ با همکاری دانشگاه بیله‌فلد، دانشگاه سوربون پاریس و برنامه‌ی تحصیلات تکمیلی اقتصادی استان باواریا (Bavarian Graduate Program in Economics) اشاره کرد که توسط شبکه‌ی نخبگان استان باواریا حمایت می‌شود.

⁵ <http://www.higher-education-compass.de/>

⁶ <http://www.studieren-in-deutschland.de/>

⁷ <http://www.venkatesh.de/educ/educ.htm>

⁸ <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/fa/content-home/book.html>

⁹ <http://www.dw-world.de/dw/0,2142,8010,00.html>

¹⁰ <http://www.dw-world.de/dw/0,2142,10010,00.html>

¹¹ http://www.teheran.diplo.de/Vertretung/teheran/fa/06/Studieren_in_Deutschland/Studieren_in_Deutschland.html

¹² <http://iranianstudents.blogfa.com/>

¹³ <http://www.paziresh.info/Germany-Scholarship.html>

¹⁴ <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/fa/education-and-research.html>

علاقه‌مندید، مؤسسه‌ی تینبرگن¹ نخستین انتخاباتان خواهد بود. مهمترین منبع کمک‌هزینه‌ی مالی، بورس کمک‌هزینه‌ی تحصیلی هلند است که از سوی دولت هلند به کشورهای درحال توسعه مانند ایران تعلق می‌گیرد. پس از دریافت پذیرش از یکی از دانشگاه‌های هلند در هر یک از مقاطع تحصیلات تکمیلی می‌توانید با مراجعه به سفارت هلند در تهران²، برای این بورس اقدام کنید. اطلاعات بیشتر را نیز می‌توانید از سایت سازمان هلندی همکاری‌های بین‌المللی برای تحصیلات عالی، تحصیل در هلند³، دکترا گرفتن در هلند⁴، پایگاه اطلاع‌رسانی دانشجویان و دانش‌آموختگان بورسیه‌ی ایرانی در هلند⁵، پرسش و پاسخ در مورد تحصیل در هلند⁶ و جستجوی کمک‌هزینه‌ی تحصیلی هلند⁷ به دست آورید.

3-4. اتریش

مؤسسه‌ی مطالعات پیشرفته‌ی اتریش یک انتخاب سخت برای آموزش ریاضی‌محور اقتصاد است⁸. مؤسسه‌ی تحصیلات عالی فاینانس وین (VGSF) نیز که یک برنامه‌ی مشترک بین مؤسسه‌ی مطالعات پیشرفته، دانشگاه وین و دانشگاه اقتصاد وین است نیز یکی از بهترین نمونه‌های خود در اروپا است که پشتیبانی مالی خوبی هم به پذیرفته‌شدگان خود ارائه می‌کند. برای اطلاعات بیشتر در مورد بورس استارت⁹ و سایر شانسه‌های کمک هزینه‌ی تحصیلی می‌توانید به سایت FWF¹⁰ و یا این سایت¹¹ مراجعه کنید. دانشکده‌ی اقتصاد دانشگاه وین هم اخیراً یک دوره‌ی پی‌اچ‌دی همراه با کمک‌هزینه‌ی تحصیلی در حوزه‌ی جهانی شدن و مسایل کاربردی اقتصاد¹² راه اندازی کرده است.

¹ یک دوره‌ی مشترک میان دانشگاه‌های آزاد آمستردام، آمستردام و اراسموس

² <http://www.radcom.ws/works/netherlands/>

³ <http://www.studyin.nl/>

⁴ <http://www.paziresh.info/Netherlands.html>

⁵ <http://irsnl.blogfa.com/>

⁶ <http://commenting.blogfa.com/?blogid=irsnl&postid=12&timezone=3627>

⁷ <http://www.grantfinder.nl/content/index.asp>

⁸ توضیحات بیشتر را می‌توانید در پیوست ج دنبال کنید.

⁹ <http://www.fwf.ac.at/en/projects/start.html>

¹⁰ <http://www.fwf.ac.at/en/index.asp>

¹¹ http://www.oead.ac.at/_start/index_english.html

¹² <http://www.univie.ac.at/vwl/IKHomepage/willkommen.html>

در کنار این‌ها، برنامه های سنی دکتری دانشگاه وین و دانشگاه اقتصاد و بازرگانی وین¹ هم وجود دارند ولی بر طبق مقررات اتریش هر دانشجوی خارجی باید برای پذیرش در دانشگاه در همان مقطع تحصیلی در کشور خودش دانشجوی باشد.² ضمن این‌که به علت باز بودن سیستم آموزشی، شانس یافت استاد راهنما و دریافت کمک‌هزینه کاهش یافته است و فرآیندی طولانی نیز برای آن باید صرف شود.

4-4. فرانسه

دانشگاه تولوز اولین انتخاب خصوصا در حوزه‌های مربوط به سازماندهی صنعتی³ و تئوری قراردادها است. دانشگاه تولوز یکی از قدیمی‌ترین دانشگاه‌های دنیا (چهارمین دانشگاه دنیا!) و یکی از بهترین‌ها در اقتصاد، با مجموعه بزرگی از اساتید در تقریبا تمامی زمینه‌های تخصصی در اقتصاد است. این دانشگاه از سال تحصیلی 2006 اولین دوره‌ی دکتری انگلیسی زبان خود را راه انداخته است. با این‌حال هیچ شانس برای دریافت کمک‌هزینه تحصیلی دستکم در سال اول ندارد و در شهر تولوز به هیچ‌وجه نمی‌توان روی امکان یافتن کار، حتی از نوع سیاه آن، حساب کرد؛ اگرچه در فرانسه دولت نیمی از اجاره‌ی خانه را برای افراد کم‌درآمد می‌پردازد؛ با توجه به جمعیت بسیار زیاد دانشجویان در این شهر بزرگترین مشکل، یافتن خانه‌ی مناسب است.

مؤسسه‌ی اینسید⁴ نیز دوره‌ی دکتری مدیریت⁵ با شش گرایش علوم تصمیم‌گیری، فاینانس، بازاریابی، رفتار سازمانی، استراتژی و مدیریت عملکردها و تولید دارد. به جز این‌ها می‌توان به دانشگاه پاریس، دانشگاه مدیترانه⁶ و مدرسه‌ی عالی علوم اجتماعی¹

¹ <http://www.wu-wien.ac.at/english>

² این مقررات عموماً برای محدود کردن ورود دانشجویان خارجی به سیستم باز آموزش عالی این کشور تعبیه شده است. اگر بخواهید برای دوره دکتری اقدام کنید باید نامه قبولی در یک دوره دکتری اقتصاد در ایران را ارائه کنید!
³ فراموش نکنید که ژان تیروول معروفترین استاد سازماندهی صنعتی دنیا در این دانشگاه است و یک مرکز تخصصی هم در این زمینه دارند که میزبان نشست‌ها و کنفرانس‌های متعددی در این حوزه است.

⁴ <http://www.insead.edu/>

⁵ <http://www.insead.edu/phd/home/index.cfm>

⁶ <http://www.mediterranee.univ-aix.fr/>

نیز اشاره کرد که انگلیسی زبان نیستند و به شیوه‌ی سنتی اداره می‌شوند. دانشگاه آمریکایی پاریس² نیز که اساتید ایرانی زیادی مانند پروفیسور شهرام علیجانی³، پروفیسور فرهاد نومان⁴، پروفیسور علی رهنما⁵ و پروفیسور فاطمی⁶ دارد، تنها تا مقطع کارشناسی ارشد⁷ دانشجوی می‌پذیرد و کاملاً با نظام آموزشی آمریکایی اداره می‌شود. برای یافتن لیست دانشگاه‌های انگلیسی زبان در فرانسه می‌توانید به سایت سفارت جمهوری اسلامی ایران در پاریس⁸، مراجعه کنید.

پس از شروع تحصیل می‌توان از طریق دانشگاه برای بورس ایفل نیز اقدام کرد. اطلاعات بیشتر در این مورد را می‌توانید از سایت اگیده⁹، آژانس EduFrance¹⁰ و تحصیل در فرانسه¹¹ بدست آورید. برای توضیحات بیشتر به زبان فارسی در مورد تحصیل در فرانسه می‌توانید به راهنمای تحصیلات عالی در فرانسه¹² و یا وبلاگ مشاوره‌ی تحصیل در فرانسه¹³ مراجعه کنید. با تماس با بخش فرهنگی سفارت فرانسه در تهران¹⁴ نیز می‌توانید از مشاوره‌ی تحصیلی بهره‌مند شوید.

4-5. بلژیک

مرکز اروپایی مطالعات پیشرفته در اقتصاد¹⁵ وابسته به دانشگاه لیبرو بروکسل¹⁶ و مرکز تحقیقات در عملیات و اقتصادسنجی¹

¹ <http://www.ehess.fr/html/html/index.html>

² <http://www.aup.fr/>

³ <http://www.aup.fr/faculty/dept/econ/alijani.htm>

⁴ <http://www.aup.fr/faculty/dept/econ/nomani.htm>

⁵ <http://www.aup.fr/faculty/dept/econ/rahnema.htm>

⁶ <http://www.fatemi.com/>

⁷ <http://www.aup.fr/main/academics/graduate.htm>

⁸ <http://amb-iran.fr/>

⁹ <http://www.egide.asso.fr/index.uk.html>

¹⁰ <http://www.edufrance.fr/en/>

¹¹ <http://www.wle-france.com/>

¹² <http://www.uswr.ac.ir/FN/>

¹³ <http://www.educationfrance.blogfa.com/>

¹⁴ http://www.ambafrance-ir.org/article.php3?id_article=358

¹⁵ <http://www.ecare.ulb.ac.be/ecare/>

¹⁶ http://www.ulb.ac.be/homepage_uk.html

(CORE) وابسته به دانشگاه کاتولیک لوین² از بهترین گزینه‌ها در اروپا در حوزه‌ی طراحی قراردادها، اقتصاد بنگاه و اقتصادسنجی هستند که ظاهراً قرار است در هم ادغام شوند. مرکز اروپایی مطالعات پیشرفته در اقتصاد اساتید برجسته‌ای مثل ماتیوس دواتریپونت (Mathias Dewatripont)، فیلیپ آگیون (Philip Aghion) و پاتریک بولتون (Patrick Bolton) را در فهرست اساتید وابسته‌ی خود دارد که در زمینه‌ی تئوری قراردادها جزو مشهورترین اساتید دنیا هستند. با این همه، این مرکز برای سال اول بورس تحصیلی ارائه نمی‌کند و دریافت کمک هزینه از سال دوم به بعد نیز منوط به دانستن زبان فرانسه برای تدریس در مدرسه‌ی بازرگانی وابسته به دانشگاه یا سه روز کار در هفته در یک مرکز فکر اروپایی مستقر در بروکسل (بدون نیاز به دانستن زبان فرانسه) است. ضمن این که در دو سال اول دانشجویان غیراروپایی باید شهریه‌ی 4200 یورویی دانشگاه را نیز بپردازند. اگر می‌توانید این موارد را حل کنید، ایکارس به‌عنوان یک مرکز پویا و جوان و دارای رکورد عملکرد بسیار موفق در بازار کار آکادمیک و عضو شبکه‌ی اینتر³، می‌تواند جزء گزینه‌های اصلی‌تان باشد.

4-6. سویس

دانشگاه زوریخ⁴، سنت‌گالن و مؤسسه‌ی فاینانس سویس، همگی دارای دکترای فاینانس با امکان دریافت بورس هستند. دکترای اقتصاد بین‌الملل⁵ در مؤسسه‌ی مطالعات بین‌الملل ژنو⁶ نیز مکان مناسبی برای یافتن شغل در سازمان‌های بین‌المللی است که ظاهراً از سال 2008، با مؤسسه‌ی مطالعات توسعه‌ی ژنو⁷ ادغام خواهند شد. در سایت کمیسیون فدرال بورس برای دانشجویان خارجی⁸، می‌توانید اطلاعات لازم را در

¹ <http://www.core.ucl.ac.be/>

² <http://www.uclouvain.be>

³ ضمیمه را ببینید.

⁴ <http://www.unizh.ch/index.en.html>

⁵ <http://hei.unige.ch/sections/ec/>

⁶ <http://hei.unige.ch/>

⁷ <http://www.unige.ch/iued/new/>

⁸ <http://www.sbf.admin.ch/htm/bildung/stipendien/eskas-e.html>

مورد شانس‌های بورس به دست آورید. برای کسب اطلاعات کلی در این مورد نیز می‌توانید به اینجا¹ مراجعه کنید.

4-7. اسپانیا

بر خلاف تصور عمومی اسپانیا مجموعه‌ای از دانشگاه‌های بسیار عالی در حوزه اقتصاد (به ویژه انتخاب اجتماعی) و فاینانس دارد. بخشی از این موفقیت مدیون حضور تمام وقت یا پاره وقت گروهی از اقتصاددانان بسیار برجسته‌ی اسپانیایی مقیم آمریکا مثل مس کولل (Andreu Mas-Colell) و سالای مارتین (Xavier Sala-i-Martin) در این کشور است. بهترین دانشگاه اسپانیا و موفق‌ترین دانشگاه اروپایی در بازار کار آکادمیک، دانشگاه پومپئو فابرا است. یوپی‌اف نیز تنها دانشگاه اروپایی است که موفق شده است که به طور منظم فارغ‌التحصیلان خود را در سمت‌های استادی در دانشگاه‌های سطح بالای آمریکایی جایابی کند. علاوه بر یوپی‌اف اسپانیا صاحب چند دانشگاه خوب دیگر مثل Carlos III و Autonomia Barcelona هم هست که خصوصاً در حوزه‌های مثل انتخاب اجتماعی بسیار قوی هستند.

4-8. ایتالیا

موسسه دانشگاهی اروپایی (European University Institute) یکی از مراکز تعالی جدید در اروپا است که مرکز بسیار معتبری است و فارغ‌التحصیلان آن معمولاً مشاغل آکادمیک خوبی به دست می‌آورند. اشکال این موسسه این است که بورس‌های خود را به دانشجویان اروپایی و برخی کشورها مثل آمریکای لاتین محدود کرده است و برای بقیه دانشجویان هم این شرط را قایل شده است که باید از جایی بورس داشته باشند (هزینه شخصی قابل قبول نیست). این شرط ورود به این دانشگاه بسیار عالی را برای ایرانی‌ها کمی مشکل می‌کند.

دانشگاه‌های ایتالیا دارای تنوع جالبی در رشته‌ی اقتصاد هستند و عموماً بورسی در حدود 1000 یورو در ماه به پذیرفته‌شدگان می‌دهند. مثلاً مدرسه‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه میلان² دوره‌های دکترای

¹ http://www.uci.org/teaching/master_scholarships.php

² <http://www.graduateschool.unimi.it/index.php>

خود را در رشته‌های اقتصاد، جامعه‌شناسی و علوم سیاسی و کنسرسیوم تحقیقات و تحصیلات پیوسته در اقتصاد¹ دوره‌های کارشناسی ارشد در اقتصاد، فاینانس و اقتصاد سیاسی برگزار می‌کند.

دانشگاه ونیز هم یک دوره دکترای اقتصاد دارد که عضو شبکه دکترای اقتصاد کمی اروپایی است و لذا امکان حضور دانشجویانش در برخی دانشگاه‌های اروپایی دیگر را به صورت مهمان فراهم می‌کند. علاوه بر این دو دانشگاه دیگر ایتالیایی یعنی ²Bologna و Bocconi جزو دانشگاه‌های خوب و قابل قبول اروپایی به حساب می‌آیند.

4-9. سوئد

به عنوان یک قاعده‌ی کلی دانشجویان دکترا در سوئد کارمند دانشگاه محسوب می‌شوند و حقوق قابل توجهی دریافت می‌کنند. پذیرش در مدرسه‌ی اقتصادی استکهلم و دانشگاه استکهلم که هر دو جزو دانشگاه‌های خیلی خوب اروپا در حوزه اقتصاد و فاینانس هستند به شدت رقابتی است. برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به سایت ادامه تحصیل در سوئد³ مراجعه کنید. بورس مهمان از سوی سفارت سوئد به واجدین شرایط تعلق می‌گیرد و مهلت آن تا 15 ژانویه هر سال میلادی است.

4-10. دانمارک

⁴Oresund University یک کنسرسیوم از 12 دانشگاه در جنوب سوئد و شرق دانمارک و شامل 7 دانشگاه این منطقه در رشته‌ی اقتصاد است. جدای از دانشگاه کپنهاگن، می‌توانید دوره‌ی دکترای اقتصاد را در مرکز تحقیقات اقتصاد و بازرگانی⁵ نیز بگذرانید. برای

¹ <http://www.coripe.unito.it/?lan=en>

² <http://lmececonomia.unibo.it/>

³ <http://www.studyinsweden.se/>

⁴ <http://www.studygateway.org/sw6360.asp>

⁵ <http://www.cebr.dk/>

اطلاعات بیشتر نیز می‌توانید به سایت ادامه‌ی تحصیل در دانمارک¹ و سایت بورس سیريوس² و کاتاجا³ مراجعه کنید. راهنمای در مورد جامعه‌ی دانمارک برای شهروندان جدید⁴ را می‌توانید به زبان فارسی در سایت وزارت مهاجرت دانمارک⁵ و یا در این فایل پی‌دی‌اف⁶ بیابید.

11-4. فنلاند

مرکز هلسینکی برای تحقیقات اقتصادی⁷، برنامه‌ی مشترک دکترای اقتصاد⁸ بین مدرسه‌ی اقتصاد هلسینکی، دانشگاه هلسینکی و مدرسه‌ی سوئدی اقتصاد و مدیریت بازرگانی⁹ دارد. برای اطلاعات بیشتر در مورد امکانات تحصیل، تحقیق و بورس در فنلاند می‌توانید به سایت‌های بنیاد فرهنگی فنلاند¹⁰، آکادمی فنلاند¹¹ و سیمو¹² مراجعه کنید.

¹ <http://www.studyindenmark.dk/>

² <http://www.ciriusonline.dk/Default.aspx?ID=3771>

³ http://project.hkkk.fi/katajaw/index_eng.htm

⁴ http://www.nyidanmark.dk/fa-IR/Medborger_i_danmark_fa_ir/

⁵ <http://www.nyidanmark.dk/en-us/frontpage.htm>

⁶ http://www.nyidanmark.dk/resources.ashx/Resources/Publikationer/Andet/2003/medborger_i_danmark_farsi.pdf

⁷ <http://www.hecer.fi/>

⁸ <http://www.hecer.fi/FDPE/>

⁹ <http://www.hanken.fi/public/?language=en>

¹⁰ <http://www.skr.fi/english/grants.html>

¹¹ <http://www.aka.fi/>

¹² <http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/mainpage/mainpage.htx>

پیوست الف. شبکه‌ها دانشگاه‌ها در اروپا

نزدیکی کشورهای اروپایی به هم این امکان را فراهم آورده است که با به اشتراک گذاشتن دارایی‌های آموزشی خود، شبکه‌های قدرتمندی را در زمینه‌های مختلف اقتصادی شکل دهند. عموماً قبولی در هریک از دانشگاه‌های این شبکه‌ها به منزله‌ی قبولی در تمامی آنهاست و بسته به شرایط هریک می‌توان مدت زمان تحصیل دکترا را در چندین دانشگاه عضو این شبکه تقسیم کرد. در زیر به تعدادی از این شبکه‌ها و دانشگاه‌های عضو اشاره می‌شود:

1. European Network for Training in Economic Research (ENTER)¹:

- Universitat Autònoma de Barcelona
- Université Libre de Bruxelles
- University College London
- Universidad Carlos III de Madrid
- Universität Mannheim
- Tilburg University
- University of Stockholm / Stockholm School of Economics
- Université de Toulouse I

2. European Doctoral Group in Economics (EDGE)²:

- Université de la Méditerranée (Aix-Marseille, France)
- University of Cambridge (Cambridge, U.K.)
- Københavns Universitet (Copenhagen, Denmark)
- University College Dublin (Dublin, Ireland)
- Università Bocconi (Milano, Italy)
- Ludwig-Maximilians-Universität München (Munich, Germany)

3. European Doctoral Program in Quantitative Economics (EDP)³:

- Université Catholique de Louvain (Belgium)
- Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (France)
- Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn (Germany)
- European University Institute (Italy)

¹ <http://www.enter-programme.org/>

² <http://www.edge-page.net/>

³ <http://www.edp-site.net/>

- Universitat Pompeu Fabra (Spain)
- London School of Economics (United Kingdom)
- Tel Aviv University (Israel) as exchange partner

4. Quantitative Economics Doctorate (QED)¹

- University of Alicante (Spain)
- University of Amsterdam (The Netherlands)
- University of Bielefeld (Germany)
- University of Copenhagen (Denmark)
- University "Nova" of Lisbon (Portugal)
- University of Venice (Italy)
- University of Vienna (Austria)

5. Network of Economic and Social Science Infrastructures in Europe (NESSIE)²

- European Centre for Analysis in the Social Sciences (ECASS), Essex, UK
- Zentralarchiv, Cologne, Germany
- CEPS/Instead, Luxembourg
- Norwegian Social Science Data Services, Bergen

6. Nordic Finance Network (NFN)³

Denmark: The Danish Doctoral School of Finance⁴

- University of Southern Denmark
- Aarhus School of Business
- University of Aarhus
- University of Copenhagen
- Copenhagen Business School

Finland: Graduate School of Finance (GSF)⁵

- Helsinki School of Economics
- Lappeenranta University of Technology
- Swedish School of Economics and Business Administration
- University of Oulu
- University of Vaasa

Norway

¹ <http://www.econ.ku.dk/socrates/>

² <http://www.nessie-essex.co.uk/>

³ <http://project.hkkk.fi/nfn/Default.asp>

⁴ <http://www.phdfinance.dk/>

⁵ <http://www.hkkk.fi/gsf>

- Norwegian School of Economics and Business Administration (NHH)
 - Norwegian School of Management
- Sweden**
- Lund University
 - Stockholm School of Economics

7. Network of **UNI**versities from the **CA**pitals of Europe (UNICA)¹

¹ <http://www.ulb.ac.be/unica/>

پیوست ب. لیست دانشگاه‌های پیشنهادی در اروپا

توجه کنید که دانشگاه‌های پیشنهاد شده، با در نظر گرفتن مجموعه‌ی شرایط مطلوب برای پذیرش، تنها منعکس‌کننده‌ی نظر شخصی نویسندگان است. طبیعی است که بسته به اولویت‌ها و زمینه‌های تحقیقاتی گوناگون می‌توان لیست‌های متفاوتی ارائه نمود. مهلت ارسال مدارک برای هر یک از این دانشگاه‌ها نیز در جلوی اسم آنها آمده است که البته ممکن است در هر سال تحصیلی تغییر کند.

Germany:

Mannheim University¹: 15 April (***)

Goethe University of Frankfurt (PhD in economics² and PhD in Finance³): 1 February (***)

Bonn Graduate School of Economics⁴ (BGSE): 15 May (***)

Munich Graduate School of Economics⁵ (MGSE): 30 April (***)

Ruhr Graduate School in Economics⁶ (RGS Econ): May 15 (**)

Bielefeld Graduate School of Economics and Management⁷ (BiGSEM): 15 July (*)

Berlin Doctoral Program in Economics and Management Science⁸: 31 March (**)

Christian-Albrechts-Universität zu Kiel⁹: 30 April

Konstanz University¹⁰: 15 May (**)

Netherlands:

Tinbergen Institute¹¹: 1 February and 1 April (***)

Tilburg University¹²: 14 April (***)

University of Groningen¹: 1 March (***)

¹ <http://cdse.uni-mannheim.de/index.php>

² <http://www.wiwi.uni-frankfurt.de/phd/>

³ <http://www.wiwi.uni-frankfurt.de/kolleg/>

⁴ <http://www.bgse.uni-bonn.de/>

⁵ <http://www.mgse.vwl.lmu.de/>

⁶ <http://www.ruhr-econ.de/>

⁷ <http://www.bigsem.de/frames/members-frame.html>

⁸ <http://www.doctoralprogram.de/>

⁹ <http://www.bwl.uni-kiel.de/phd/>

¹⁰ <http://www.uni-konstanz.de/econdoc/>

¹¹ <http://www.tinbergen.nl/>

¹² <http://center.uvt.nl/gs/>

Erasmus School of Economics² (**)

Maastricht University (Meteor³: 1 May and UNU-MERIT⁴: 17 March) (**)

Free University of Amsterdam⁵ (**)

Institute for Social Science⁶ (ISS): apply at any time (**)

Sweden:

Stockholm School of Economics⁷: 1 February (***)

Stockholm University⁸: 1 February (***)

Uppsala University⁹: 1 February (*)

Lund University¹⁰: (*)

Austria:

Institute for Advanced Studies¹¹ (IHS): 15 March (***)

Vienna Graduate School of Finance¹² (VGSF): 15 February (***)

University of Vienna (Doctoral Programs in Social and Economic Sciences and Business Law¹³ and Issues in the Global Economy: Dynamics, Governance, and Information¹⁴) (**)

Belgium:

Université Catholique de Louvain¹⁵ (***)

Université Libre de Bruxelles¹⁶ (European Centre for Advanced Research in Economics¹): 15 March (***)

¹ <http://som.rug.nl/>

² [http://www.few.eur.nl/few/index.cfm/site/Erasmus School of Economics/pageid/CADDDAA7-B0BD-4B17-E18F6E23A4793B04/index.cfm](http://www.few.eur.nl/few/index.cfm/site/Erasmus%20School%20of%20Economics/pageid/CADDDAA7-B0BD-4B17-E18F6E23A4793B04/index.cfm)

³ <http://www.fdewb.unimaas.nl/meteor/phdweb/>

⁴ <http://www.merit.unu.edu/>

⁵ <http://www.feweb-vu.nl/default.asp?itemnumber=486>

⁶ <http://www.iss.nl/content/view/full/2758>

⁷ <http://www.hhs.se/PhD/default.htm>

⁸ http://www.ne.su.se/education/graduate/index_en.php?pos=4

⁹ <http://www.nek.uu.se/>

¹⁰ http://www.nek.lu.se/FU/FU_en.asp

¹¹ <http://www.ihs.ac.at/index.php3?id=1003>

¹² <http://www.vgsf.ac.at/>

¹³ <http://www.wu-wien.ac.at/english/studies/doctoral>

¹⁴ <http://www.univie.ac.at/vwl/IKHomepage/willkommen.html>

¹⁵ <http://www.econ.kuleuven.be/eng/>

¹⁶ http://www.ulb.ac.be/homepage_uk.html

France:

Université Toulouse²: 15 June (***)

Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales³ (EHESS) (***)

Université de la Méditerranée⁴ (Aix-Marseille) (*)

Université Paris I⁵ (**)

Université Paris XII⁶ (**)

Center of Education and Research in Socio-economic Analysis⁷ (CERAS) (*)

ENS⁸: 23 June (**)

Spain:

Universitat Autònoma de Barcelona⁹: 30 April (***)

Universidad Carlos III de Madrid¹⁰ (***)

Pompeu Fabra University¹¹ (UPF) (***)

University of Alicante¹² (***)

Italy:

Bocconi University (PhD in Economics¹³, PhD in Business Administration and Management¹⁴, PhD in Statistics¹⁵, PhD in Finance¹) (***)

¹ <http://www.ecare.ulb.ac.be/ecare/>

² http://www.univ-tlse1.fr/98257912/0/fiche___pagelibre/

³ <http://www.edp-site.net/ehess.htm>

⁴ <http://www.mediterranee.univ-aix.fr/>

⁵ <http://www.univ-paris1.fr/>

⁶ <http://www.univ-paris12.fr/>

⁷ <http://www.enpc.fr/ceras/labo/anglais/accueil.html>

⁸ http://www.ens.fr/index_en.php

⁹ <http://www.uab.es/servlet/Satellite?cid=1096479664867&pagename=UAB/Page/TemplatePageDetailDoctorats¶m1=DoctoratProgrames¶m2=1090573141895>

¹⁰ <http://www.uc3m.es/uc3m/gral/TC/ESDO/ECOI/ecoi.html>

¹¹ <http://www.econ.upf.edu/eng/graduates/gpem/phd.html>

¹² <http://www.ua.es/en/index.html>

¹³ http://www.unibocconi.it/index.php?proc_id=63&nav_level1=4&nav_level2=0&nav_level3=0&documento=0&procedura=0&sub_action=0&sub_param=&sub_function_title=

¹⁴ http://www.unibocconi.it/index.php?proc_id=63&nav_level1=4&nav_level2=0&nav_level3=0&documento=0&procedura=0&sub_action=0&sub_param=&sub_function_title=

¹⁵ http://www.unibocconi.it/index.php?proc_id=63&nav_level1=4&nav_level2=0&nav_level3=0&documento=0&procedura=0&sub_action=0&sub_param=&sub_function_title=

University of Bologna (PhD in Economics², European Doctorate in Law and Economics³ and PhD in Law and Economics and Industrial Relations Law⁴) (***)

University of Venice (Advanced School of Economics⁵: Doctoral Programs in Business Economics and Management, Economics and Economics and Organization) (***)

Graduate School in Social, Economic and Political Sciences of the University of Milan⁶ (Ph.D. programs in Economics⁷, Sociology⁸, Political Studies⁹ and Labour Studies¹⁰) (*)

Lucca Institute for Advanced Studies¹¹ (IMT): 22 November (*)

University of Turin (Doctoral Programs in Economics¹², Statistics and Applied Mathematics¹³ and Economics of Complexity and Creativity¹⁴) (**)

University of Trento¹⁵ (*)

Consortium for Research and Continuing Education in Economics¹⁶ (CORIPE Piemonte) (*)

Swiss:

Universität Zürich¹⁷ (Doctoral Program in Finance¹⁸): 30 April (***)

University of St.Gallen¹⁹: 1 June (**)

Swiss Finance Institute¹ (**)

¹http://www.unibocconi.it/index.php?proc_id=63&nav_level1=4&nav_level2=0&nav_level3=0&documento=0&procedura=0&sub_action=0&sub_param=&sub_function_title=

² <http://www.eng.dse.unibo.it/DSEEN/Research/PhD/phdeconomics.htm>

³ <http://edle.economia.unibo.it/index.html>

⁴http://www.eng.dse.unibo.it/Portale/Ricerca/Dottorati+di+ricerca/2006/dir+econ+ind.diritto_law_econom.htm?WBCMODE=PresentationUnpublished

⁵ <http://venus.unive.it/sse/>

⁶ <http://www.graduateschool.unimi.it/index.php>

⁷ <http://www.economia.unimi.it/index.php/PH-D-in-Economics/62/0/>

⁸ http://www.sociol.unimi.it/dottorato/dottoratosoc/index.php?id_page=1%C2%A7ion=1&lang=ita&

⁹ http://www.sociol.unimi.it/dottorato/dottoratostp/index.php?id_page=1%C2%A7ion=1&lang=ita&

¹⁰ http://www.dsl.unimi.it/dslwtemp/ing/scienze_del_lavoro.php

¹¹ http://www.imtlucca.it/phd_programs/economics_markets_institutions/index.php

¹² <http://web.econ.unito.it/dotsciecon/>

¹³ <http://web.econ.unito.it/gma/dottorato/>

¹⁴ <http://www.de.unito.it/web/member/segreteria/dottcreativita/home.htm>

¹⁵ <http://cifrem.economia.unitn.it/doctoral/index.php>

¹⁶ <http://www.coripe.unito.it/?lan=en>

¹⁷ <http://www.phd-finance.unizh.ch/>

¹⁸ <http://www.phd-finance.unizh.ch/>

¹⁹ <http://www.unisg.ch/hsgweb.nsf/wwwPubhomepage/webhomepageeng?opendocument>

Norway:

Norwegian School of Economics and Business Administration² (NHH): 1 March (***)
Oslo University³ (*)

Denmark:

University of Copenhagen⁴: 1 April (***)
University of Aarhus⁵: 16 June (**)
University of Aalborg⁶: 15 March (**)

Finland:

Helsinki Center of Economic Research⁷ (Finnish Doctoral Programme in Economics⁸) : 15 September (***)
Helsinki School of Economics⁹: 31 May (***)
Helsinki University¹⁰: 15 May (***)

Czech Republic:

Charles University¹¹ (CERGE-EI): 30 March (**)

Hungary:

Central European University¹² (CEU) (**)

¹ http://www.swissfinanceinstitute.ch/phd_program/phd_courses.htm

² <http://www.nhh.no/forskning/phd/>

³ <http://www.oekonomi.uio.no/indexe.html>

⁴ <http://www.econ.ku.dk/PhD/>

⁵ <http://www.econ.au.dk/afn/>

⁶ <http://www.socsci.auc.dk/institut2/engelsk/index.htm>

⁷ <http://www.hecer.fi/>

⁸ <http://www.hecer.fi/FDPE/>

⁹ <http://www.hse.fi/EN/frontpage>

¹⁰ <http://www.valt.helsinki.fi/katal/english/index.htm>

¹¹ <http://www.cerge-ei.cz/>

¹² <http://www.ceu.hu/econ/economic/dprogram.html>

پیوست ج. موسسه‌ی مطالعات پیشرفته‌ی وین

موسسه‌ی مطالعات پیشرفته‌ی وین بعد از جنگ جهانی دوم توسط بنیاد فورد در اتریش راه‌اندازی شد تا به‌عنوان مرکزی برای تدریس و تحقیق در علوم انسانی نوین و تربیت متخصصین سطوح بالا، مبتنی بر فرهنگ و سبک آموزش آمریکایی شمالی و متفاوت با فضای رایج دانشکده‌های علوم انسانی در کشورهای آلمانی فعالیت نماید. این موسسه عمداً به صورت دانشگاه ثبت نشده است که مشمول قوانین دست‌وپاگیر اتریش برای مؤسسات آموزشی نشود و آزادی عمل کافی را برای جذب استاد و دانشجو و طراحی استandarدهای آموزشی داشته باشد. مدرک موسسه به همین دلیل ارزش دانشگاهی ندارد و به‌عنوان یک فوق‌لیسانس جدید ارزیابی نمی‌شود. با این همه در بازار کار کشورهای آلمانی زبان و در محیط‌های آکادمیک اروپایی به شدت معتبر و تاثیرگذار است. همچنین با توجه به این که دوره‌ی موسسه، معادل دوره فوق لیسانس است برای کسانی که مشکل نظام وظیفه دارند اخذ معافیت تحصیلی ممکن است مساله ساز باشد.

کیفیت آموزشی موسسه با فاصله نسبتاً زیادی با بقیه در کل دنیای آلمانی زبان رتبه اول را دارد ولی متأسفانه به‌دلیل ساختار اداری در رتبه‌بندی دانشکده‌های اقتصاد وارد نمی‌شود. در تنها موردی که موسسه در رتبه‌بندی‌ها مورد ارزیابی قرار گرفته است رتبه 68 جهانی را کسب کرده است که در نتیجه آن را در بین 10 دانشکده برتر اروپایی قرار می‌دهد. هر چند کیفیت تدریس موسسه بسیار بالا است با این همه چون در حال حاضر فقط همین برنامه‌ی دو ساله را دارد و برنامه دکتراي آن هنوز راه‌اندازی نشده است، (هر چند برای راه‌اندازی این دوره در سال آتی برنامه‌ریزی‌هایی صورت گرفته است.) این دوره برای کسانی که می‌توانند مستقیماً وارد دوره‌ی دکترا در یک دانشگاه خیلی خوب شوند ارزش افزوده‌ی خیلی بالایی نخواهد داشت.

موسسه‌ی مطالعات پیشرفته‌ی وین، سه دپارتمان در زمینه اقتصاد، جامعه‌شناسی و علوم سیاسی دارد. که البته فقط دپارتمان اقتصاد کاملاً انگلیسی‌زبان است و دو دپارتمان دیگر تا حدی آلمانی‌زبان هستند. برنامه آموزشی موسسه یک دوره‌ی دو ساله معادل

"درسهای دوره‌ی پی‌اچ‌دی" و کاملاً ریاضی محور است. موسسه در چهار حوزه اصلی تعادل عمومی، نظریه بازی‌ها، اقتصادسنجی (خصوصاً روش‌های بی‌زی) و فاینانس بنگاه فعال است که برنامه‌ی دکترای فاینانس موسسه (با همکاری دو دانشگاه دیگر وین) در حوزه مالی‌هی بنگاه، یکی از بالاترین رتبه‌ها را در اروپای قاره‌ی ای دارد¹. دروس سال اول توسط اساتید داخل مؤسسه و درس‌های سال دوم² تماماً توسط اساتید مدعو ارائه می‌شود که معمولاً از دانشگاه‌های معروف دعوت می‌شوند اشاره کرد. موسسه در حوزه‌های کاربردی (مثل اقتصاد شهری، اقتصاد بخش عمومی و اقتصاد توسعه) درس ارائه نمی‌کند. درسهای موسسه همه روی موضوعات پایه و نظری اقتصاد متمرکز است. البته علاقه‌مندان معمولاً وقت کافی خواهند داشت تا در دانشکده‌ی اقتصاد دانشگاه اصلی وین و دانشگاه تخصصی اقتصاد وین دروس انگلیسی زبان در این حوزه‌ها را بگذرانند. این دروس البته جزو دروس قابل قبول موسسه به حساب نخواهد آمد.

موسسه‌ی مطالعات پیشرفته‌ی وین سالیانه هشت یا نه نفر دانشجوی را از طریق امتحان ورودی رقابتی پذیرش می‌کند. مواد درسی این امتحان شامل ریاضی عمومی و آمار و احتمال و مقدمات بسیار جزئی از اقتصادسنجی است. موسسه و سفارت همکاری لازم را برای دریافت ویزا انجام می‌دهد. هزینه کل سفر و اقامت برای امتحان را باید حدود 700 هزار تومان در نظر گرفت. نمونه سوالات سال‌های قبل در صفحه پذیرش مؤسسه³ موجود است. موسسه‌ی مطالعات پیشرفته‌ی وین به پذیرفته‌شدگان بورس ماهیانه معادل 700 یورو پرداخت می‌کند. در مقابل دریافت این بورس هیچ کار دیگری مثل تدریس و یا کمک به استاد از دانشجوی انتظار ندارد و او باید تمام دو سال را صرفاً صرف تحصیل و تحقیق کند. همچنین موسسه امکانات کاری مناسبی مثل دفتر کار را در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد.

¹ دقت کنید که این اطلاعات مربوط به دوره دکترای فاینانس نیست.

² مانند اقتصاد رفتاری، قراردادهای مالی، طراحی مکانیسم، انتخاب اجتماعی، اقتصادسنجی پانلهای پویا، اقتصادسنجی بی‌زی، روش‌های بازگشتی، نظریه‌ی تصمیم، اقتصادسنجی سری‌های زمانی مالی، بازارهای ناکامل، ساماندهی صنعتی، اقتصادسنجی خرد، مدل‌های بین‌نسلی، سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر، تعادل عمومی با اطلاعات ناکامل، اقتصادسنجی ساختاری کلان، مدل‌سازی تعادل عمومی پویا و اقتصاد شبکه.

³ http://www.ihs.ac.at/sections/teaching/eco&finprogram/Program2007-2009/previous_exams.pdf

دهد. دانشجویان این موسسه برای دریافت خوابگاه در اولویت هستند.

با این همه موسسه را برای سه گروه از افراد قویا توصیه می شود:

1) کسانی که می خواهند یک دوره‌ی دو ساله معتبر اقتصاد بخوانند و درک خوب و پایه‌ی عمیقی از علم اقتصاد مدرن پیدا کنند و بعد از آن تصمیم بگیرند که در رشته‌هایی مثل سیاست‌گذاری عمومی، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، مدیریت یا مطالعات توسعه ادامه‌ی تحصیل بدهند.

2) کسانی شانس پذیرش در دانشگاه‌های خیلی خوب را ندارند و می خواهند این شانس را افزایش بدهند. یکی از خدماتی مهمی که مؤسسه به دانشجویانش ارائه می‌کند جایابی برای دوره‌ی بعدی تحصیلی است. ارتباطات آکادمیک مؤسسه گاهی فرصت ورود به دانشگاه‌ها یا دوره‌هایی را فراهم می‌کند که معمولا امکان ورود به آنها به طور مستقیم برای دانشجویان ایرانی مشکل است. ضمن این که پایه‌ی تحصیلی ایجاد شده در این دو سال، کمک بزرگی برای ارائه‌ی یک عملکرد بالاتر در دوره‌ی تحصیلی بعدی خواهد بود.

3) دانش‌جویانی که به هر دلیلی امکان یا علاقه‌ی به رفتن به آمریکای شمالی را ندارند و در عین حال می‌خواهند در یک سیستم بین‌المللی خوب تحصیل کنند، می‌توانند در این دو سال درسی معادل دوره‌ی دکتری را بگذرانند و بعد برای دکتری در یک دانشگاه خوب اروپایی اقدام کنند و پایان‌نامه‌ی خود را در آنجا بنویسند. این روش در مجموع حدود 5 تا 6 سال زمان نیاز دارد که تقریبا معادل زمان تحصیل در آمریکا است. با این ملاحظه که ضعف بزرگ برخی دانشگاه‌های اروپایی یعنی فقدان برنامه‌ی درس و امتحان جامع در دوره‌ی دکتری را هم برطرف می‌کند. بسیاری از دانشگاه‌های اروپایی خصوصا آنهایی که با مؤسسه تفاهم‌نامه همکاری دارند، این دو سال درس را به عنوان دروس دوره‌ی پی‌اچ‌دی، قبول می‌کنند و اجازه می‌دهند که فارغ التحصیلان مؤسسه به‌طور مستقیم وارد مرحله پایان‌نامه بشوند.

پیوست د. راهنمای امتحان GRE

امتحان GRE از چه بخش‌هایی تشکیل شده است و اهمیت کدام بخشها بیشتر است؟

این امتحان سه بخش اصلی دارد:

(1) مهارت های کمی (Quantitative): این بخش برای کسانی که قصد ادامه تحصیل در رشته هایی مثل مهندسی و اقتصاد را دارند بسیار حیاتی است. بخش کمی معمولا از حدود 30 سوال چند جوابی تشکیل می شود که فقط یکی از آن ها درست است. در هر سوال دو طرف یک معادله داده می شود و از شما خواسته می شود که بگویید آیا طرف الف از ب بزرگ تر یا کوچک تر است یا این دو با هم برابرند و یا این که با معلومات مساله نمی توان این موضوع را تشخیص داد. علاوه بر این دو سوال خواندن و فهم نمودار هم وجود دارد که باید با بررسی نمودارها یک سری آمارهای ساده را محاسبه کنید. اصولا سوالات بخش کمی به لحاظ سطح دانش ریاضی بسیار ساده هستند و معلومات دبیرستانی برای حل آن ها کفایت می کند. در این امتحان نکته مهم سرعت عمل، خلاقیت برای یافتن جواب ها به شیوه ابتکاری در زمان کوتاه، دقت در محاسبات و نهایتا تسلط بر خود و از دست ندادن تمرکز است. نمره این بخش از 800 محاسبه می شود و بسیاری از دانش کده ها نمره حداقل 770 را نیاز دارند هر چند که نمره 800 بسیار معمول است و بهتر است که تمام سعی خود را بکنید که سقف نمره را بگیرید. خوش بختانه در این بخش دو تا سه غلط تحمل می شود و لذا حتی با این مقدار اشتباه هم می توانید نمره کامل را دریافت کنید. گرفتن نمره کامل در بخش کمی فقط نیاز به تمرین دارد. سعی کنید کتاب ها یا سی دی های سوالات قبلی جی آر ای را تهیه کرده و تا می توانید تست حل کنید و اشتباهات خود را تصحیح کنید. دقت کنید که چون سوالات به انگلیسی مطرح می شود باید معنی لغات معمول در ریاضیات (مثلا نسبت، خارج قسمت، مقسوم علیه، مساحت، ارتفاع و قاعده و ...) را به انگلیسی بدانید. اگر تعداد مناسبی تست حل کرده باشید در جلسه امتحان با تعداد قابل توجهی سوال آشنا مواجه می شوید که باعث صرفه جویی در وقتتان می شود.

(2) مهارت های زبانی (Verbal): این قسمت معمولا برای رشته های فنی مهم نیست و یک نمره حداقلی در آن کفایت می کند ولی برای رشته های علوم انسانی نمره بالا در آن ضروری است. نمره این بخش هم از 800 محاسبه می شود ولی بر خلاف بخش قبل متوسط نمره در آن خیلی پایین تر است و برای دانش جویان ایرانی معمولا بین 300 تا 500 متغیر است. هدف از سوالات این بخش سنجش قدرت استدلال کلامی است که متاسفانه چون نیاز زیادی به دانستن لغت های بسیار پیچیده و دور از ذهن دارد به نوعی قابلیت کلامی دانش جویان خارجی را کم تر از واقع نشان می دهد. اگر رشته تحصیلی شما به گونه ای است که این بخش برایتان مهم است باید سعی کنید دو استراتژی هم زمان را دنبال کنید. اول تا می توانید از لغت های معمول در امتحان جی آر ای بیاموزید. کتاب ها و سایت های مختلف لیستی از 30 یا 313 لغت پر استفاده دارند که باید حتما آن ها را بیاموزید. علاوه بر این لیست های متفاوتی حاوی 2000-3000 لغت وجود دارند که حفظ کردن آن ها نهایتا نمره کل شما را مقداری بهبود می بخشد. به موازات این موضوع سعی کنید تا مهارت خود را در حدس زدن معنی کلمات از روی ریشه و پیشوند و پسوند آن ها تقویت کنید تا در صورتی که به لغت نامانوسی برخورد کردید بتوانید حدس موثقی در مورد آن داشته باشید. به هر حال پیش از شروع مطالعه برای این بخش بهتر است اول از لزوم آن مطمئن شوید. بسیاری از دانشکده ها در رشته های غیرانسانی اساسا این بخش را کنار می گذارند و لذا شما نیازی به صرف وقت برای آن ندارید.

(3) بخش تحلیلی (Analytical Writing): این بخش خود از دو قسمت تشکیل می شود. در قسمت اول باید یک پاراگراف را که در آن بر اساس مقدماتی یک نتیجه به دست آمده است نقد کنید. معمولا در داخل این پاراگراف ها چندین خطای منطقی مثل نتیجه گرفتن از داده های قبلی برای مسایل فعلی، تعمیم دادن نتیجه یک مساله به مساله دیگر، خلط همزمانی با علت و چند مورد دیگر وجود دارد که فهرست آن ها در کتاب های آموزش جی آر ای موجود است. وظیفه شما در این بخش این است که استدلال ارائه شده را تا حد امکان نقد کرده و خطاهای منطقی موجود در آن را نشان دهید و نهایتا پیش نهادهایی برای رفع این خطاها ارائه کنید. دقت کنید که نقد شما هم باید درست و منطقی باشد و به اشکالات ملموس و مشخصی اشاره کند. بخش دوم در این قسمت اصطلاحا نوشتن انشاء (Essay Writing) است که بسیار شبیه به موضوع نگارش انشاء در امتحان تافل است. در این بخش یک موضوع به شما داده می شود و خواسته می شود که در

یک متن حدود یک صفحه ای نظر خود را در آن باره بگویید. در هر دو قسمت یک متن خوب با یک مقدمه که به طرح موضوع می پردازد شروع شده و با یک تا سه پاراگراف که به شرح و بسط موضوع می پردازند ادامه می یابد. پاراگراف نهایی به جمع بندی و نتیجه گیری اختصاص دارد. در هر دو قسمت شما باید چند مهارت عمده را به صورت همزمان به نمایش بگذارید. اول قدرت استدلال کردن و پرداختن یک موضوع و نگاه کردن به موضوع از جهات مختلف ولی به صورت سازگار و متمرکز خود را نشان دهید. دوم نوشتن متن و پاراگراف که یک مهارت مهم در زبان انگلیسی است و نهایتاً تسلط بر زبان انگلیسی و نوشتن جملات درست به لحاظ ساختار جمله، دستور زبان و کلمات. نمره این بخش حداکثر 6 است که معمولاً یک نمره بین 3.5 تا 5 برای افراد غیرانگلیسی زبان نمره خیلی خوبی به حساب می آید. شما می توانید نمره خود را در این قسمت از طریق نوشتن متن های نمونه و تصحیح آن توسط یک فرد مسلط به طور قابل توجهی بهبود ببخشید. ضمن این که مطالعه کتاب های مربوط به اصول پاراگراف نویسی، سبک نوشتن انگلیسی و یاد گرفتن کاربرد درست مجموعه متنوعی از کلمات ربط خیلی مفید خواهد بود. علاوه بر این ها دانستن هر لغات و ساختارهای گرامری بیشتر و پیچیده تر (البته در صورتی که درست به کار رود) به ارتقاء نمره کمک می کند. در این بخش باید سعی کنید تا حد امکان از کلمات و ساختارهای تکراری استفاده نکنید و در طول متن معادل های مختلف یک لغت یا ساختارهای جمله متفاوتی را به کار ببرید. توصیه نهایی این است که چون موضوع هر دو بخش از مجموعه ثابتی از موضوعات انتخاب می شود که در کتاب ها و سایت ها موجود است سعی کنید قبل از امتحان این موضوعات را مرور کنید و راجع به چیزهایی که ممکن است بنویسید قبلاً فکر کنید. این روش صرفه جویی قابل توجهی در وقت شما در جلسه امتحان ایجاد می کند.